

سُورَةُ النِّسَاءِ (مَدْنِيَّة)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ۝ ئهی خله کینه له خهشم و ناره زایی ئه و پهروه دگاره تان خو پیاریزنه که ئیوهی له تاکه نه فسیک دروست کرد و هر له و نه فسهش هاوشه ره کمی بهدی هیناوه و دووانه پیاوان و ژنانی زوری خستوتده و بلا و کرده و هه رودها له و خوایه بترسن که له يه کتر داوا ده کهن ب هناوه هینانی ئه و هوه، هه ول بدنهن په یوهندی خزمایه تیش پیاریزنه و (پته وی بکنهن) چونکه به راستی خوا (همیشه و به رده وام) چاودیره به سه رتنه وه وَعَاتُوا الْيَتَمَّ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَتَبَدَّلُوا الْحَبِيثَ بِالظِّبْطِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ وَكَانَ حُوبًا كَبِيرًا ۝ خله کینه مال و سامانی هه تیوان بدنه و دهست خویان (کاتیک گهوره بعون و فامیان کرده وه)، مالی خrap و پیسی خوتان مه گورنه و به مالی چاک و پاکی ئه وان، مال و سامانیان مه خون لاهه که مال و سامانی خوتاندا (مه یقه و تین) به راستی ئه و کاره ستهم و گوناهیکی گهوره يه وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَمَّ فَإِنْ كِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِّنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَثَ وَرُبْعٌ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكْتُ أَيْمَنُكُمْ ذَلِكَ أَدْنَى أَلَا تَعْلُوُا ۝ ئه گهر ترسان له ئه نجام نه دانی داد په روهری لاهه که کچه بی باو که کاندا (ئه گهر بیانکه نه هاوشه رتان، ئه وه واز له وان بیینن)، ئه وه له ئافره تانی تر که حه لالن بوتان ژن ماره بکنه دوو دوو، یان سیان سیان، یان چوار چوار، (ئه لبته له يه ک هاوشه زیاتر مه رج و بارودوخی تایه تی خوی هه يه) خو ئه گهر ترسان له وهی که نه توانن داد په روهر بن (له تیوان هاوشه ره کانداندا) ئه وه با يه ک ژن ماره بکنه، یان ئه و که نیزه کانه که هه تان (که دیارده يه کی کاتی بیو، ئیسلام بنه بیه کرد)، ئه وهی که با سکرا نزیکتره له وهی ستهم نه کنهن ئه گهر په یره وی بکه. وَعَاتُوا النِّسَاءَ صَدْقَتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِبَنَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مِّنْهُ نَفْسًا فَكُلُوهُ هَنِيَّةًا مَرِيَّةً ۝ ماره بی ئافره تان بدنه به په ری دل فراوانی و ئاسو و ده بیه وه، خو ئه گهر به تاره زوو و پیستی خویان دهستیان هه لگرت له ههندیک ماره بی و به خشیان به ئیوه، ئیوه بوتان هه يه بی خون و به کاری بیینن و به بی دوو دلی توشی بکنهن (سوودی لی و هر گرن). وَلَا تُؤْتُوا الْسُّفَهَاءَ أَمْوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قَيْسَمًا وَأَرْزُقُوهُمْ فِيهَا وَأَكْسُوْهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا ۝ مال و سامانیان مه دهن به که م عه قل و پیاو

خراپان (که ئیوه بەرپرسن له مالیان)، لەکاتیکدا خوا کردوویەتى بهھۆی ژیان و پایه دارى و ھەستانە و تان، بەلکو تەنها بەشیان بدهن بۇ خۆرآك و پۇشاڭ، بەجوانى قىسىمى راست و دروستيان بۇ بکەن (تەريان مەكەن). **وَأَبْتَلُوا الْيَتَمَى حَتَّى إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ ءَانْسُتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبِرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلِيَسْتَعْفِفْ فَوْ وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَلِيَأُكُلْ بِالْمَعْرُوفِ فِإِذَا دَفَعْتُمُ إِلَيْهِمْ أَمْوَالَهُمْ فَأَشْهِدُوا عَلَيْهِمْ وَكَفَى بِاللَّهِ حَسِيبًا** ٦ هەتيوان تاقى بکەنەوە (بەھۆى كە ھەندىك پارەيان بدهنى و خوتان سەرپەرشتىيان بکەن) ھەتا ئەوكاتەى كە وھختى ئەۋەيان دىت ھاوسر بگرن، ئەوسا ئەگەر ھەستانان كرد زىرو سەلارن، پارە و سامانەكەيان پىن بدهنەوە، نەكەن مال و سامانيان بخۇن بەزىادەرەوى لەخەرج كەنەندا لە ترسى ئەھۆى نەھۆك كەورە بن و زۇو لە دەستانان بسىنەوە، جا ئەھۆى دەولەمەندە بادەستى بپارىزىت و ئەھەش كە ھەزارە بالىئى بخوات و لە سنور دەرنەچىت و زىادەرەوى نەكت، جاكاتىك مال و سامانەكائىان تەسلیم دەكەنەوە ئەھۆ شايەتىان لەسەر بگرن (ھەرچەندە تەنها خوا بەسە بۇ لېپسىنەوە و چاودىرى). **لَلْرِجَالِ نَصِيبُ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبُ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَ مِنْهُ أَوْ كَثُرٌ نَصِيبًا مَفْرُوضًا** ٧ پياوان بەشیان ھەيە لەو شستانەدا كە باوک و دايىك و خزمان بە میراتى لەدوايان بەجى دەمىنېت، ھەرۋەھا ژنانىش بەشیان ھەيە لەو شستانەدا كە بە میراتى لە باوک و دايىك و خزمان بەجى دەمىنېت، لە كەم و زۆرى بەشى ھەركەسيك دىيارى كزاوه و، دەبىت بىدرىتى. **وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُوا الْقُرْبَى وَالْيَتَمَى وَالْمَسَكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا** ٨ خۆ ئەگەر كاتىك لە دابەش كەنەندا میراتىدا خزمان و ھەتيوان و ھەزاران ئامادە بۇون، ئەھۆ لەو میراتىيە بەشیان بدهن و بەجوانى قىسىمان بۇ بکەن (پياياندا ھەلمەشاخىن). **وَلَيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرْكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَّةً ضِعَلَفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ فَلَيَتَقُوا اللَّهُ وَلَيَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا** ٩ دەبا ئەوانەش كە (دوورىنە بەم نزىكانە بىرن) و نەھۆى لاواز و ساوايان لەدوا بەجى بەمىنېت، خواناسى و ئايىدارى بکەنە پىشەيان و گوفتارى چاڭ و بەجى بلىن (وھسىت بکەن، بىگومان خوا دەمىنېت بۇ مندالى جىماويان ئەگەر خواناس و گوفتار جوان و بەخشىنە بن). **إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَمَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلُوْنَ سَعِيرًا** ١٠ بەراسى ئەوانەى كە مالى ھەتيوان بە ناھەق و سىتمە دەخۇن، بىگومان ئەوانە تەنها ئاگر دەخۇن و ئەو مالە دەبىتە ئاگر لە سكىياندا، لە قيامەتىشدا دەچنە ناو ئاگرى دۆزەخەوە. **يُوصِيْكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلَّذِكَرِ مِثْلُ حَظِ الْأُنْثَيَيْنِ فَإِنْ كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلْثًا مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ**

وَاحِدَةٌ فَلَهَا الْتِصْفُ وَلَا بَوِيهٌ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا الْسُّدُّسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرِثَهُ أَبَوَاهُ فَلِأُمِّهِ الْثُلُثُ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلِأُمِّهِ الْسُّدُّسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا أَوْ دِينٍ إِبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَئُهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا فَرِبَضَةً مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

۱۱ خوا رینوویتان دهکات و فهرماتنان پی دهدا دهرباره‌ی نهوهکاتنان له بواری میراتی گرتند (نهویش نهوه‌یه) که بهشی نیزینه‌یه کیان ئهندازه‌ی بهشی دوو میینه‌یانه، خو ئه‌گهر منالله‌کان ته‌نها ئافرهت بوون (دووان) و له دووان زیاتر بوون ئه‌وه دووبهش له سی بهشی میراتیه‌که لهوان بهش دهکریت، خو ئه‌گهر مردووه‌که ته‌نها کچیکی ههبوو ئه‌وه نیوه‌ی داراییه‌که‌ی دهدريتی، شهشیه‌کیش دهدريت به‌هه‌ریه‌ک له دایک و باوکی ئه‌گهر مردووه‌که مندالی ههبوو، خو ئه‌گهر مردووه‌که مندالی نهبوو، ته‌نها دایک و باوکی ههبوو ئه‌وه دایکی سییه‌کی دهبات و ئه‌وه تریشی بۆ باوکی دهبیت، خو ئه‌گهر باوکی نهبوو دایک و براو خوشکی ههبوو شهشیه‌کی میرات بۆ دایکی دهبیت، ئه‌مانه هه‌مووی دوای و هسیه‌تیک که مردووه‌که کدوویه‌تی و دانه‌وهی قهزو قه‌هزاری دهبیت، ئیوه نازان که باوانتان و نهوهکاتنان نازان کام لایان سوودی زیاتره بوتان له‌به‌رئه‌وه به‌گویره‌ی فهرمانی خوا میراتی دابهش بکەن، ئابهم شیوه‌یه میراتی دابهش کردن فه‌رزه له‌سه‌رتان که په‌یره‌وی بکەن چونکه له‌لایه‌ن خواوه دیاریکراوه، به‌راستی خوایش هه‌میشه و به‌ردوام زاناو دانا‌یه. **وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ فَلَكُمُ الْرُّبُعُ مِمَّا تَرَكُنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى بِهَا أَوْ دِينٍ وَلَهُنَّ الْرُّبُعُ مِمَّا تَرَكُنَ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الْثُلُثُ مِمَّا تَرَكُنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ تُوصُونَ بِهَا أَوْ دِينٍ وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَلَةً أَوِ امْرَأَةً وَلَهُ أَخٌ أَوْ أُخْتٌ فَلِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا الْسُّدُّسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءُ فِي الْثُلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَى**

بِهَا أَوْ دِينٍ غَيْرَ مُضَارٍ وَصِيَّةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَلِيمٌ ۱۲ هرووه‌ها نیوه‌ی میراتی ژنه‌کاتنان دهدريت به ئیوه ئه‌گهر مندالیان نهبوو، خو ئه‌گهر مندالیان ههبوو ئه‌وه چواریه‌کی میراتی ژنه‌کاتنان بۆ هه‌یه، ئه‌مانه هه‌مووی دوای به‌جیهینانی و هسیه‌تی ژنان و دانه‌وهی قه‌رزیان بۆ ژنان چواریه‌کی میراتی ئیوه بریارداراوه ئه‌گهر ئیوه مندالیان له‌دوا به‌جی نه‌ماپیت، خو ئه‌گهر مندالیان ههبوو ئه‌وه هه‌شته‌یک بۆ ژنه‌که دهبیت له‌وهی که به میراتی لیتان به‌جی ماوه، ئه‌مانه هه‌مووی دوای به‌جیهینانی و هسیه‌تیان و دانه‌وهی قه‌رزه‌کاتنان، خو ئه‌گهر پیاویک یان ئافره‌تیک مرد مندال و باوک و باپیرو براو خوشکی دایک و باوکی نهبوو، به‌لکو ته‌نها خوشکیک یان برایه‌کی دایکی ههبوو، ئه‌وه شهشیه‌ک بهشی هه‌ر یه‌کیک لهوان دهبیت، خو ئه‌گهر براو خوشکی دایکی له یه‌ک زیاتر بوون ئه‌وه هه‌موویان هاویه‌شن له سییه‌کی میراتیه‌که‌دا (بیه‌کسانی ژن و پیاو) ئه‌مانه هه‌مووی

دوای و هسیه‌تیک که ده‌گریت، دانه‌وهی قهرز، له‌کاتیکدا ئەو و هسیه‌ته زیانبه‌خش نه‌بیت به میراتگران، ئەمانه هر هەمووی بپیار و فرمانن له‌لایەن خوای گەورەوە و ئەو خوایه زانا و به حیلم و حەوسەلەیە. **تىلەك خۇدۇد**

اللَّهُ وَمَنْ يُطِعُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلُهُ جَنَّةً تَحْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ

الْعَظِيمُ ١٣ ئەوانەی باسکران (دەربارەی ھەتیووان و چۆنیەتی دابەشکەدنى میراتى) ئەو سنورانەن خوا دیارى كدوون، جا ئەو كەسەی فەرمابنەردارى خواو پىغەمبەرەكەی بکات (لەم بوارەداو لە هەموو بوارەكانى تردا)، ئەو خوا دەيخاتە ناو باخەكانى بەھەشتەوە: كە چەندەها رپووبار بەزىز درەختە كانىدا دەپروات، ھاۋى ئەكەل ژيانى نەبراوه تىايادا، بىڭومان ھەر ئەوهشە سەرفرازىي گەورە و دەستكەوتى بى سنور. **وَمَنْ يَعْصِ**

اللَّهُ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودُهُ يُدْخِلُهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ مُّهِينٌ ١٤ بەلام ئەوهى ياخى بىت لە خواو پىغەمبەرەكەی و دەرچىت لە سنورەكانى، ئەو خوا دەيخاتە ناو ئاگرىكەوە كە بۇ ھەمېشە تىايادا دەمېنىتەوە و سزايدىكى سەر شۇرۇكەر و رېسواكەری بۇ ھەيە. **وَالَّتِي يَأْتِيْنَ الْفَحْشَةَ مِنْ نِسَاءِكُمْ فَاسْتَشَهِدُوا عَلَيْهِنَ أَرْبَعَةً مِّنْكُمْ فَإِنْ شَهِدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّىٰ يَتَوَفَّهُنَ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلُ**

اللَّهُ لَهُنَّ سِيَّلًا ١٥ ئەو ئافرەتانەي كە زينا دەكەن لە ژناتان ئەو خوار شايەتىان لە خوتان لە سەر بىگرن، جا كەر شايەتىاندا، ئىيە لە مالدا بەندىيان بکەن، تا مردن يەخەيان پىدەگریت يان خوا دەروويەكىانلى دەكتەوە.

وَالَّذِي يَأْتِيْنَهَا مِنْكُمْ فَعَاذُوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَعْرِضُوا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ تَوَابًا رَّحِيمًا ١٦ ئەو ژن و پياوهتان، يان ئەو كۆپ و كچەتان كە زينيان لە دەست دەقەومىت، ئەو خوا دەرەن و ئازاريان بدەن، خۇ ئەگەر تەوبەيان كەدو خۆيان پەروەردە و چاڭىرىد، ئەو خوا دەرەن وازيانلى ھېيىن تەعنەيانلى مەدەن،

بەچاوى سوک تەماشايىان مەكەن چونكە بەراسىتى خوا ھەمېشە تەوبە وەركەر و بەرەم و مېھرەبانىشە. **إِنَّمَا**

الْتَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَلَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ

اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ١٧ خواي گەورە تەنبا ئەو تەوبە و پەشىانيه قبول دەكات و ئەو كەسانە دەگریتەوە كە گوناھ و نادروستى بەنەفامى و نەزانى ئەنجام دەدەن و پاشان بەزرووي تەوبە دەكەن و پەشىانى دەردەپىن، ئا ئەو جۆرە كەسانە خوا تەوبەيانلى وەردهگریت و ھەمېشە و بەردهوام خوا زانايە (بەوهى بەنەزانى و نەفامى ھەلە و گوناھ ئەنجام دەدات) و دانايە و (دەزانىت كە ئادەمیزاد ھەندىك جار لاوازىي رپووی تىدەكات و

بەھەلەدا دەچىت، لە بەرئەوە نائومىدى ناکات). **وَلَيَسِتِ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدُهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي ثُبَثُ الْأَئْنَ وَلَا الَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا** ١٨

تەوبەو پەشىانى بۇ ئەو كەسانە نىيە كە بەرددەوامن لەسەر گوناھو تاوان، ئەوكاتەيى مىرىن يەخەى بە يەكىكىان گىرت ئەوسا بلىيەت ئەوه ئىتەر من بەرپاستى لە ئىستەوە تەوبەم كەد، تەوبە لەوانەش وەرناكىرىت كە بەكافرى دەمن، بۇ ئەو جۆرە تاوانبارانە ھەموو يان سزايدى كە ئىشمان ئامادە كەدووە. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِيمَنُوا لَا يَحْلُّ**
لَكُمْ أَنْ تَرِثُوا الْنِسَاءَ كَرَهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذَهَّبُوا بِعَيْضٍ مَا ءَايَتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَحْشَةٍ
مُبَيِّنَةً وَعَالِمَرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهُتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكُرَهُوْ شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ حَيْرَانًا

كەن ئەوانەيى باوھەتنەن ھېنباوه دروست نىيە بۇتەن زنان بە زۆر بکەنە مىراتى خۆتان و دەستىيان بەسەردا بىرىن، (وەك كەلوپەلى ترى ناومال)، ناچاريان مەكەن تا ھەندىك مارەيىتەن بۇ بگەرىنەوە، مەگەر ئەوان گوناھىتكى ئاشكراو ديار ئەنجام بدهن، ھاۋازىنىيان بەجوانى لەگەلدا بەرنەسەر، خۇ ئەگەر خۆشتان نەويستن و لىيان بىزار بۇون، ئەوه دوور نىيە و دەشىت حەزتان لە شتىكى نەيىت و خوا بىكەت بەمايەي خىرو بىرى زۆرۇ بى سنورو. **وَإِنْ أَرَدْتُمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجَ مَكَانَ زَوْجَ وَءَاتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا**

مِنْهُ شَيْئًا أَتَأْخُذُونَهُ وَبُهْتَنَا وَإِثْمًا مُبِينًا ٤٠ خۇ ئەگەر ويستان ھاوسمەرىكى بخەنە جىنگەي ھاوسمەرىكى ترو مارەيىهەكى (ئالتۇن و ساماتىكى) زۆرتەن پىدا بۇو، ئەوه نابىت ھېچ شتىكى لى بگىزىنەوە و لىيى كەم بکەنەوە، ئايى ئەو مارەيىهە كە پىتەنداوه وەرىدەگەنەوە لىيان بەدروست كەدنى بوختاتىكى نارەواو گوناھو سەتمەيىكى ئاشكرا؟! **وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بَعْضُكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مِيَثَاقًا غَلِيظًا**

جا چۈن دروستە مارەيىان لىيەرگەنەوە، لەكتىكىدا ئىۋە چۈونەتە لاي يەكترو ژنانىش پەيمان و بەلىنىكى گەورەو گىنگىيان لى وەرگەتوون (لەكتى مارەكەدىنەندا). **وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ ءَابَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا**
مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ وَكَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتَأً وَسَاءَ سَيِّلًا ٤٢ نەكەن ئەو ئافەتەنە مارە بکەن كە پىشتر باوكتان مارە كەدبۇو، مەگەر ئەوهى كە راپورەد (لەسەر دەھى نەفامىدا پىش حەرام كەدنى) بەرپاستى ئەو كارە گوناھىتكى كەورە و ناسىن و ناپەسەنە و رېيازىكى خrapyە. **حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَتُكُمْ**
وَعَمَّتُكُمْ وَخَلَتُكُمْ وَبَنَاتُ الْأَخْتِ وَأُمَّهَتُكُمْ الَّتِي أَرْضَعَنَكُمْ وَأَخَوَتُكُمْ مِنَ الْرَّضَعَةِ وَأُمَّهَتُ نِسَاءِكُمْ وَرَبَّيْبُكُمْ الَّتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَاءِكُمْ الَّتِي دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَّتِ الْأَبْنَاءِكُمُ الَّذِينَ مِنْ أَصْلَبِكُمْ وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأَخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ٤٣ ئىمداداران، ئەم ئافەتەنە مارەكەدىنەن حەرام كراوه

له سه رтан: دایکاتنان، کچه کانتان، خوشکه کانتان، پوره کانتان (خوشکی باوک)، پوره کانتان (خوشکی دایک)، برازاتان، خوشکه زاتان، ئەو دایکانى كە شيريان داونەتى، خوشكە شيرىيە کانتان، دايىكى ھاو سه رтан (خەسسو)، ئەو كچانە لە پىياو يىكى ترن و لاى ئىيە دەزىن و پەروەردە دەبن و لهو ژنانە تان كە چۈونەتە لايىن (واتە زىر كچە کانتان)، خۆ ئەگەر نەچۈوبنە لاي دايىكى ئەو جۆرە كچانە ئەوھە هيچ گوناھتان لە سەرنى يە (مارەيان بىكەن)، (ھەروھا حەرامە) ھاو سەرلى ئەو كورانە تان مارە بىكەن كە لە پىشى خۆتان (واتە بوكە کانتان)، (ھەروھا حەرامە) دوو خوشكىش پىكەوھ بىكەن ھاو سەرلى خۆتان لە يەك كاتدا، جىڭ لەوانە كە راپورىد،

بە راستى خوا ھەمېشەو بەردىوام لىخۇشبوو مېھرەبانە. ﴿٥﴾ **وَالْمُحْسِنُتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَنُكُمْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ وَأَحَلَّ لَكُمْ مَا وَرَأَءَ ذَلِكُمْ أَنْ تَبْتَغُوا إِلَيْمَوْلَكُمْ مُحْسِنِينَ غَيْرَ مُسَفِّحِينَ فَمَا أَسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَئَأْتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةٌ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا** ﴿٦﴾ ھەروھا حەرامە لىتان ئەو ئافرەقانە كە مىردىان ھە يە جىڭ لە كەنېزەكتان (لەو زەمانەدا باو بۇوه، جا ئەم سنۇورانە) خوا بېرىارىداوھ لە سەرтан، جىڭ لەوانە كە باسکران، حەللاھ بۇتان بەھۆى مآل و دارايتانەوھ ھاو سەر بىكەن (تا چوار ئافرەت) تا پاڭ داۋىن بن و لە سنۇورى رەوشىتى بەرز دەرنەچن، جا لە كەل ھەر ئافرەتىكىدا ھاو سەرتان گرت ئەوھە فەرزە كە مارەيىھە كەيان بىدەن و هيچ گوناھىش نىيە لە سەرتان لە كەم كەنەوھى ئەو مارەيىھى لە سەرلى رېيىكەوت بۇون لە دوايى دىيارىكىدى، بە راستى خوا ھەمېشەو بەردىوام زاناو دانا يە. **وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طُولًا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْسِنَتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَنُكُمْ مِنْ فَتَيَّتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَنِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ فَإِنِّكُحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَعَاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْسِنَاتٍ غَيْرَ مُسَفِّحَاتٍ وَلَا مُتَّخِذَاتٍ أَخْدَانٍ فَإِذَا أُخْصِنَ فَإِنْ أَتَيْنَ بِفَحِيشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى الْمُحْسِنَاتِ**

مِنْ الْعَذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ حَشِئَ الْعَنَتِ مِنْكُمْ وَأَنْ تَصِرُّوا خَيْرٌ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٧﴾ ئەوهش كە نەيتوانى لە ئىيە لە بەر دەست كورتى، ئافرەقانى سەربەستى باوەردا مارە بکات، ئەوھە با لە كچە كەنېزە كە ئىاندارەكتان بخوازىت، خوايش زانا يە كە رادەي ئىماقان چەندە و چۈنە، ئىيە ھەندىكتان لە ھەندىكتان (ھەمووتان لە ئادەم و حەوان و ئەم جىاوازىيە چىنايەتىيە شىتىكى كاتى يە)، لە بەرئەوھە ئەو كەنېزە كانە مارە بىكەن لە سەر رەزامەندى كەس و كارو خاودە كانيان و مارەيىان بەچاڭى پىي بەدەن، لە كاتىكىدا ئەو كەنېزە كانەش پىويسىتە پاڭ داۋىن بن و دوورىن لە داۋىن پىسى و دۆست گىتنەوھ، خۆ ئەگەر شۇويان كەدو لە وەددە داۋىن پىسييە كانيان ئەنجامدا ئەوھە نىوهى سزايى ئافرەقانى سەربەست دەدرىن (چونكە ئازادىي تەواويان نە بۇوه لەو

سەرددەمەدا)، لەبەر ئەوە مارەكىدىان بۇ ئەوانەتانە كە دەترسىت تووشى ھەلەو گوناھ بىيٽ، خۆرآگىريتان (تا خوا دەرووتان لىدەكتەوە) چاكتە بۆتان، خوايش لىخۇشبوو و مىھربانە. **يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيْكُمْ**

سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ٢٦ بىيگومان خوا دەيەويت (بەم شىيەيە) هەموو شتىكتان بۇ رۇون بکاتەوە و رېئۇويتىن بکات بۇ ئەو ياساو بەرنامانە پېش خۆتان (كە پىغەمبەران

ھىنباويانە لە جىهانى كومەلايەتى و پەيوەندىيەكان و ... ھەتى) و تەوبە و پەشىمانىشتنانلى وەركىرىت، خوا زاناو دانا يە.. **وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَبَعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا** ٢٧

بىيگومان خوا دەيەويت تەوبە و پەشىمانىشتنانلى وەركىرىت و لە ھەلەكتان خۆش بىيٽ، (بەلام) ئەوانە شوين ئارەزەۋوات و ھەوسبازى كەوتۇون دەيانەويت ئىيە لابدەن بە لادانىكى گورە. **يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ**

وَخُلِقَ الْإِنْسَنُ ضَعِيفًا ٢٨ خوا دەيەويت (بەم بەرنامه و رېيازانە) بارتان سووك بکات و كار ئاسانىتان بۇ بکات (چونكە) ئادەمیزاد بە لاوازى دروست كراوه (لە بەرامبەر ئارەزووھەكانيھە خۆرآگىنىھە). **يَأَيُّهَا الَّذِينَ**

ءامنۇا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَطْلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا

أَنْفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا ٢٩ ئەي ئەوانە باوهەرتان ھىنباوه مال و سامانى يەكتەر بەناھەق و بەن بەرامبەر مەخۇن لهىوان خۆتانا، مەگەر بازرگانىكى بىيٽ و لەسەر رەزامەندى ھەمۇلایەكتان بىيٽ،

خۆتان مەكۈژن و (يەكتەر بەناھەق مەكۈژن، كاتىك بىزاريي و بىتاقەتى رۇوتان تىدەكتات يان تووشى زىياتىك دەبن)، بەپاستى خوا مىھربانە پېتانا. **وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عُذُولًا وَظُلْمًا فَسُوفَ نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى**

الَّلَّهِ يَسِيرًا ٣٠ ھەر كەسيكىش كارى وابکات (سامانى خەلکى بەناھەق بخوات يان خۆى يان خەلک بکۈژىت) بەدوژمنايەتى و سىتمەمكىرىن، ئەوە لە ئائىندهدا دەيخەينە دۆزەخەوە و بەئاگر دەيسووتىنин، ئەو كارەش

بۇ خوا ھەميشە و بەردەواام ئاسانە. **إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَآءِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفِّرُ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ**

وَنُدْخِلُكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا ٣١ ئەگەر خۆتان بىارىزىن لەو تاوانە گەورانە قەدەغە كراوه لىتانا، ئەوە لە گوناھەكانى ترتان چاپۇشى دەكەين و دەتاخەينە جىئىھەكى خۆش و سازگارو رېزدارەوە (كە بەھەشتى بەرينە).

وَلَا تَتَمَنَّوْ مَا فَضَلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَى بَعْضٍ لِلرِّجَالِ نَصِيبٌ مِمَّا أَكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مىمەن ئەواتەخوازى شتىك مەكەن كە خوا بەخشىوېتى بەھەندىكتان و (نەيىھەخشىووھ بەھەندىكتان، چونكە خوا دادپەروەرە و ياساكانى لە رۇوى زانستى و حىكمەتەوەيە، كاتىك ماف داوه بەپياوان، لە ھەندىك رۇوى ترىشەوھ ماف داوه بەئافرەتان ...

هتد) پیاوان، بهشیکیان ههیه لهوهی که بهدهستیان هیناوه، ههروهها ئافرهتائیش بهشیکیان ههیه لهوهی که بهدهستیان هیناوه، ههمیشه و بهردهوامیش داوای زیاده بهخشش و بهرهی خوا بکهن، چونکه بهراسی خوا بههمو شیک زانایه. **وَلِكُلِّ جَعْلَنَا مَوَلَىٰ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أَيْمَنُكُمْ**

فَئَوْهُمْ نَصِيبُهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا ۲۳ بو ههمو کهشیک و ههمو سامانیک چهند میراتبه ریکمان داناوه لهوهی که له دایک و باوک و خzman بهجی ماوه (تا بهدادپه روهی وکو دیاریکراوه دابهشی بکهن) و بو ئهوانهش که پهیانتان لهگه لبستوون کهوا میرات لهیه کتر بگرن، مافی ئهوانیش بدنه، بهراسی خوا ههمیشه و بهردهوام شایه تیکی ئاگاداره بهسهر ههمو شیکدا. **الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا**

فَضَلَ اللَّهُ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ فَالصَّلِحَاتُ قَنِيتُ حَفِظَتُ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفِظَ اللَّهُ وَالَّتِي تَخَافُونَ نُشُورَهُنَّ فَعَظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنَّ أَطْعَنَكُمْ فَلَا

تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَيِّلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيرًا ۲۴ پیاوان سهربه رشتیارن بهسهر هاوسه رکانیانه وه، ئهمهش

بههوى ریزو زیاده ئه رکیکه وه که خوا داویه تی بههندیک بهسهر هندیکی تردا سهره رای ئهوهی که پیاوان له مال و سامانیان خهرج دهکهن (له پیناوی ئاسووده بی و خوشگوزه رانی ئافره تاندا)، له ولاشه وه ئافره تانی زیرو دیندارو گونجاو ههمیشه گویرایه لی میرده کانیان، نهینی نیوان خۆیان و میرده کانیان ده پاریز ن (بەتاپیهت ئه و نهینیانه خوا دهیه ویت پاریز راو بن) بههوى ئهوهی که خوا مافه کانی ئهوانی پاراستووه، ئه و ئافره تانهش ئیوه ده ترسن سه رکهشی و سه رپیچی بکهن سه رهتا ئامۆژگاریان بکهن، (ئه گهر سوودی نه بیو) لهناو جیدا پشتیان تیکه کهن، (ئه گهر ئه وهش سوودی نه بیو) لیيان بدنهن (بەمه رجیک لیدانه که له دەم و چاو نه بیت و ئاسه وار بەجینه هیلیت)، ئه گدر بهم هوپیانه وه له لادان و ياخی بیوون وا زیان هینا، ئه وه ئیتر سته میان لیمه کهن و ریگه تر مه گرن بھر (بو ئازار دانیان) بیگومان خوا بھرزو بلندو گهوره یه، (ئه گهر سته میان لیکه کهن توله تان لیده سینیت). **وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا**

بُوْفِيٰ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيًّا خَبِيرًا ۲۵ خو ئه گهر ترسان لهوهی نیوان ژن و میرد بشیویت

(کیشیان چاره سهربه نه کریت)، دادوھریک له خزمی پیاوه که و دادوھریک له خزمی ژنه که بینرین (بو ریکخستنیان) ئه گهر چاکسازی و ریکخستنیان بويت، ئه وه خوا بیکهاتن فهراهم ده هینیت له نیوان ژن و میرده که دا، بیگومان خوا ههمیشه و بهردهوام زاناو ئاگایه. **وَاعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالَّدِينِ إِحْسَنًا وَبِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ إِلَّاجَنِبِ**

وَأَبْنَى السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا ٣٦ ئهی خه‌لکینه ته‌نها خوا په‌رسن و هیچ جوره شه‌ریک و هاوه‌لیکی بو بپار مدهن و چاکه کار بن له‌گه‌ل دایک و باوکتان و خzman و هه‌تیوان و هه‌زاران و دراویسی خزم و دراویسی نزیک و دراویسی بیگانه‌داو هاوه‌لی کارو سه‌فهرو پیوارو زیر دهسته کانتاندا، به‌راستی خوا ئه‌وانهی خوش ناویت که خوده‌نوین و فیزده‌کهن و فه‌خر ده‌فرؤشن به‌سهر خه‌لکیدا. **الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْثُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدُنَا لِكُفَّارِينَ عَذَابًا مُّهِينًا** ٣٧ ئه‌وانهی ره‌زیلی ده‌کهن و فه‌رمان ددهن به‌خه‌لکی که ره‌زیل بن و ئه‌و شستانه‌ی خوا له زیاده فه‌زلی خوی پیی به‌خشیوون (له مآل و سامان و زانستی) ده‌یشارنه‌وه و نایه‌لن که‌س سوودی لیوهریگریت، با ئه‌وه بزان که ئیمه بو خوانه‌ناسان سزا‌یاهی سه‌رشور که‌رمان ئاما‌ده کدووه. **وَالَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِثَاءَ الْتَّابِسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَكُنْ شَيْطَانٌ لَهُ وَقَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا**

ئه‌وانه‌ش که مآل و سامانیان بو روپامایی خه‌لکی ده‌به‌خشن، باوه‌رناهین نه به خوا، نه به‌رۆژی دوایی (دیاره که شه‌یتان ئه‌وانی له خشته بردوه و کدوونی به‌هاوه‌لی خوی) (جا ئه‌وهی شه‌یتان بکاته هاوه‌ل و هاوده‌می خوی) مه‌گهر خوا بزانیت چ ناپوخت و ناله‌باریکی کدوته هاوه‌لی خوی. **وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْءَ اَمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا** ٣٩ چ زیانیکیان لیده‌که‌وت؟ چیان به‌سهر ده‌هات؟ (ئه‌و خه‌لکه) ئه‌گهر باوه‌ریان به خواو رۆژی دوایی ھینایه و له‌و رزق و رۆزیه‌ی که خوا پیی به‌خشیوون بیانه‌خشیایه (جگه له سوود و قازانجی بی سنور له هه‌ردوو دنیادا) خو خوا هه‌میشه و به‌رده‌وام ئاگای لیيانه و زانیاری هه یه ده‌باره‌یان. **إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُ حَسَنَةً يُضَعِّفُهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا** ٤٠ به‌راستی خوا به‌قده‌در تۆز قالیک ستهم (له ئاده‌میزاد) ناکات، خو ئه‌گهر چاکه‌یه‌ک هه‌بیت (به‌ره‌که‌تی به‌سهردا ده‌رژیت و) چهند به‌راه‌بری ده‌کات و له‌لایه‌ن خویه‌وه پاداشتی گه‌وره‌و بی سنور ده‌به‌خشیت (به چاکه خوازان). **فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا** ٤١ ئینجا ده‌بیت حالی ئه‌و خه‌لکه چون بیت کاتیک له هه‌ر میله‌تیک شایه‌تیکان ھینا و توشمان ھینا ئه‌ی محمد (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) به‌شاپیت به‌سهر ئه‌و خه‌لکه‌وه (که په‌یامی خوات پییراگه‌یاندوون). **يَوْمَئِذٍ يَوْدُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَصَوُا**

الرَّسُولُ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا يَكْتُمُونَ اللَّهَ حَدِيثًا ٤٢ ئه‌و رۆژه ئه‌وانه‌ی بی باوه‌ر بعون و له پیغمه‌ر یاخی بعون، ئاواته‌خوازن که زه‌ویان پی ته‌خت بکرایه‌وه (هه‌ر له‌تویی خاکدا ون بعونایه و زیندوو نه‌کرایه‌ته‌وه) و ناتوانن هیچ گوفتاریکی په‌نهانیان له خوا بشارنه‌وه. **يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَقْرِبُوا الْصَّلَاةَ**

وَأَنْتُمْ سُكَرَى حَتَّىٰ تَعْلَمُوْ مَا تَقُولُوْنَ وَلَا جُنْبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوْا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَوْ عَلَىٰ سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَابِطِ أَوْ لَمْسَتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوْ مَاءَ فَتَيَمَّمُوْ صَعِيدًا طَبِيبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيکُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا ﴿٤﴾ ئهی ئهوانهی باوهـتان هیناوـه نـیکـی نـیـزـ مـهـ کـهـونـ لـهـ کـاتـیـکـداـ ئـیـوـهـ سـهـ رـخـوـشـنـ - ئـهـ مـهـ کـاتـیـکـ بـوـوـ هـیـشـتـاـ عـهـ رـهـقـ وـ شـهـ رـاـبـ حـهـ رـامـ نـهـ کـراـبـوـوـ - هـتـاـ ئـاسـهـ وـارـیـ سـهـ رـخـوـشـیـ نـامـیـنـیـتـ وـ دـهـ زـانـ چـیـ دـهـ لـیـنـ (لهـ نـیـزـهـ کـهـداـ) وـ بـهـ لـهـشـیـ بـیـ نـیـزـیـشـهـ وـهـ نـیـزـ مـهـ کـهـنـ مـهـ کـهـرـ رـیـوـارـ بنـ وـ لـهـ سـهـ فـهـرـداـ بنـ، هـتـاـ خـوـتـانـ دـهـ شـوـنـ، خـوـئـهـ کـهـرـ نـهـ خـوـشـ بـوـونـ يـانـ لـهـ سـهـ فـهـرـداـ بـوـونـ يـانـ لـهـ سـهـ رـئـاـوـ گـهـرـانـهـوـهـ، يـانـ لـهـ کـهـلـ ئـافـرـهـتـانـ نـامـهـ حـرـمـ لـهـ يـهـ کـهـونـ وـ ئـاوـتـانـ دـهـ دـهـ کـهـوـتـ (بـوـ خـوـشـتـنـ وـ دـهـ دـهـ نـیـزـ گـرـتـنـ) ئـهـواـ تـهـ یـهـمـوـمـ بـکـهـنـ بـهـ خـاـکـیـکـیـ پـاـکـ وـ (بـهـ خـاـکـهـ) دـهـ دـهـ بـهـ سـهـ دـمـ وـ چـاـوـوـ دـهـ سـتـانـداـ، یـیـکـومـانـ خـواـهـمـیـشـهـ وـ بـهـ رـدـهـوـامـ لـیـ خـوـشـبـوـوـهـ گـوـزـهـشـتـ وـ چـاـوـپـوـشـیـ هـهـیـهـ. **أَلَمْ تَرِإِ الَّذِينَ**

أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَشْرُونَ الْضَّلَالَةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ تَضِلُّوْا الْسَّبِيلَ ﴿٤٤﴾ ئـایـاـ نـهـ تـرـپـانـیـوـهـتـهـ ئـهـوانـهـیـ کـهـ شـارـهـ زـایـیـ هـهـنـدـیـکـ لـهـ کـتـیـبـ ئـاسـمـانـیـهـ کـانـیـانـ درـاوـهـتـ، ئـهـوانـهـ گـوـمـرـایـ دـهـ کـرـنـ وـ دـهـیـانـهـوـیـتـ ئـیـوـشـ گـوـمـرـاـوـ سـهـ رـلـیـشـیـوـاـوـ بنـ. **وَالَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَىٰ بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَىٰ بِاللَّهِ نَصِيرًا ﴿٤٥﴾** خـواـیـ گـهـوـرـهـشـ چـاـکـ دـوـزـمـنـهـ کـاـنـتـانـ دـهـنـاسـیـتـ، جـاـ تـهـنـهاـ خـواـ بـهـسـهـ کـهـ یـارـوـ یـاـوـهـ بـیـتـ وـ تـهـنـهاـ خـواـ بـهـسـهـ پـشـتـیـوـانـ بـیـتـ. **مِنَ الَّذِينَ** هـادـوـاـ یـحـرـفـوـنـ الـکـلـمـ عـنـ مـوـاضـعـهـ وـ یـقـوـلـوـنـ سـمـعـنـاـ وـ عـصـيـنـاـ وـ اـسـمـعـ غـيـرـ مـسـمـعـ وـ رـاعـنـاـ لـیـاـ **إِلَّا سِتَّهُمْ وَطَعَنُوا فِي الَّذِينَ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطْعَنْنَا وَأَسْمَعْنَا وَأَنْظَرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ** وـ لـکـنـ لـعـنـهـمـ الـلـهـ بـکـفـرـهـمـ فـلـاـ یـوـمـنـوـنـ إـلـاـ قـلـيلـاـ ﴿٤٦﴾ هـهـنـدـیـکـ لـهـوانـهـیـ کـهـ بـوـونـهـتـهـ جـوـوـ قـسـهـ لـهـ جـیـیـ خـوـیدـاـ دـهـ سـکـارـیـ دـهـ کـهـنـ وـ جـنـ گـوـرـکـیـیـ پـیـدـهـکـهـنـ وـ بـهـ ئـارـهـزـوـوـیـ خـوـیـانـ لـیـکـیـ دـهـ دـهـنـهـوـهـ (بـهـ کـینـهـ وـ کـالـتـهـوـهـ) دـهـ لـیـنـ: بـیـسـتـانـ وـ بـهـ قـسـهـ شـمـانـ نـهـ کـرـدـیـتـ!! گـوـئـ بـکـرـهـ دـهـ کـ گـوـیـتـ لـیـ نـهـ بـیـتـ!! (هـرـوـهـاـ دـهـیـانـ وـتـ:) (رـاعـنـاـ) وـ دـهـ مـیـانـ بـوـ خـوارـ دـهـ کـرـدـهـوـهـ تـاـ مـانـاـیـهـکـیـ هـهـلـهـ بـبـهـ خـشـیـتـ وـ بـیـتـهـ تـهـعـنـهـ وـ رـهـخـنـهـ لـهـ دـینـ، خـوـئـهـ کـهـرـ بـهـ رـاسـتـیـ ئـهـوانـ بـیـانـوـتـایـهـ: بـیـسـتـانـ وـ گـوـیرـاـیـهـلـیـنـ وـ تـوـیـشـ گـوـیـانـ بـوـ بـکـرـهـوـ مـوـلـهـقـانـ بـدـهـ (تاـ تـیـکـهـینـ) چـاـکـتـرـوـ رـاـسـتـرـوـ بـهـ نـرـخـتـرـ بـوـ بـوـیـانـ، بـهـ لـامـ (چـونـکـهـ پـاـکـ نـیـنـ وـ دـهـرـوـونـ نـهـ خـوـشـنـ) خـواـ نـهـ فـرـهـتـیـ لـیـ کـرـدـوـونـ بـهـ هـوـیـ کـوـفـرـیـانـهـوـهـ، بـوـیـهـ باـوـهـرـنـاهـیـنـ کـهـمـیـکـ نـهـ بـیـتـ. **يَأَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِيمَنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ** آنـ نـظـمـسـ وـ جـوـهـاـ فـنـرـدـهـاـ عـلـىـ أـدـبـارـهـاـ أـوـ تـلـعـنـهـمـ کـمـاـ لـعـنـاـ أـصـحـبـ الـسـبـتـ وـ کـانـ أـمـرـ الـلـهـ مـفـعـوـلـاـ

ئـهـیـ ئـهـوانـهـیـ کـتـیـتـانـ بـیـ کـهـشـرـاـوـهـ باـوـهـ بـهـیـنـ بـهـ وـ قـورـئـانـهـیـ کـهـ نـارـدوـوـمـانـهـ وـ بـهـ رـاستـ دـانـهـرـیـ ئـهـوـهـیـ

ئیوه يه، پیش ئوهى (رۇزىك بىت) كە رۇوخساراٰتىكى (بىن دين) پان و پليش بکەينهوه و ئاسهوارى دەم و چاو نەيەلىن و بەرهو پشتى بکەين و وەكۈپ شەرى لېيىكەين، ياخود نەفرىنيان لېيىكەين وەكۈچۈن نەفرىنيان لە خەلکانى شەمان كرد (ئەوانەي كە بەفىل راوه ماسىيان كردو فەرمانى خوايان شىكىن)، يىگومان هەر فەرمانى خوايە كە هەمېشەو بەردهوام ئەنجام دراوه. **إِنَّ اللَّهَ لَا يَعْفُرُ أَنْ يُشْرِكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنِ يَشَاءُ**

وَمَنْ يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا ٤٨ به راستى خوا خوش نايىت ئەگەر ھاوهلى بۇ بىيار بدرىت، بىچىكە لەوه لە هەر گوناھىتكى تىرىپەيت خوش دەبىت، بۇ ئەو كەسەي كە دەيەۋىت، جا ئەوهى ھاوهلى و شەرىك بۇ خوا بىيار بىدات، ئەوه ئىتىز بەراستى تاوايتىكى گەورەي ھەلبەستووه. **أَلْمُ تَرِ إِلَى الَّذِينَ يُرَكُونَ**

أَنْفَسَهُمْ بِلِ اللَّهِ يُرِيَّ مَنْ يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتِيلًا ٤٩ ئايا نەتروانىووه تەئەو كەسانەي خۆيان بە چاك دەدەنە قەلم (دەلىن ئىمە ھەلبىزادەي خواين) ئەوه وا نىيە، بەلكۇ خوا (بەندەكانى دەناسىت) و ھەركەس (شايسىتە بىت، پەسەندى دەكەت) و دل و دەرروونى خاوىن دەكەت و ئەوانە بە قەدەر تالى ناوکى خورما سىتەميانلى ناكرىت. **أَنْظُرْ كَيْفَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَى بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا** ٥٠ سەرنج بەدو تەماشى بکە چۇن (خاوهنانى كىتىي ئاسمانى) درۇ بە دەم خواوه دەكەن (بىباكانە دەلىن: عوزەير يان مەسيح كۈرى خوان) ئەو تاوان و گوناھەيان بەسە بۇ سزادانىان چونكە تاوايتىكى زۆر گەورەي ئاشكرايە. **أَلْمُ تَرِ إِلَى الَّذِينَ**

أُوتُوا نَصِيبَةً مِّنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْرِ وَالْطَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هَوْلَاءُ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا سَبِيلًا ٥١ ئايا نەتروانىووه تەئەوانە كە بەشىك لە كىتىي ئاسمايان پىدراروھ (كەچى لەگەل ئەوهشدا (باوهريان بەفالچى و جادووگەرو بت و پەيكەرو شەيتان و... ھەيە و دەربارەي ئەوانەي كە بى باوهەن دەلىن: ئەوانە چاكتىن رېبازى راستتريان گىرتۇوھ، تا ئەوانەي كە ئىمان و باوهريان (بەئاينى ئىسلام ھىنناوه). **أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنْهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجْدَ لَهُ وَنَصِيرًا** ٥٢ ئەو جوولەكانە كەسايتىكىن خوا نەفرىنى لېكىدوون، كەسىكىش خوا نەفرىنى لى بکات، ئەوه ھەرگىز ھىچ كەست دەست ناکەۋىت بىكەيتە پىشىتىوانى. **أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا** ٥٣ مەگەر ئەوانە ھەندىك دەسەلاتىان بەدەستە، تا ئەوكاتە بەقدەر تۆزقالىك لە ناوکى خورما بەخەلکى نەدەن؟! **أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا**

ءَانَّهُمْ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ ءَاتَيْنَا ءَالَّإِبْرَاهِيمَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَءَاتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا ٥٤ يان ھەر ئەوه يە كە حەسادەت و بەخىلى بەخەلکى ئىماندار (دەبن لەسەر ئەوهى خوا لە فەزلى و بەخشىشى خۆى بەشى داون (پىغەمبەرى لەناوياندا ھەلبىزادەووه) خۇ يىگومان ئىمە بەنەوهى ئىبراھىم كىتىمان بەخشىبۇوه (بە

موسا تهورات و به عيسا ئينجيل و به محمديش ﷺ (قرئان) هروهها له جوړهها دانایي به هرمهه رمان کدوون و
 (به هندیکیان) وک (یوسف و داود و سولهیمان) ده سه لات و پاشایه تیه کی ګه رهه مان به خشیوه. **فَمِنْهُمْ**
مَنْ ءامَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّ عَنْهُ وَكَفَى بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا ٥٩ جا لهو خله که هه یه باوهريان به (محمد ﷺ) و
 به قرئان) هیناوهو شویې که وتوون، هه شیانه رېی لیکرتووه و پشتی تیکردووه، دوزه خیش به سه (بؤ ئه و
 ياخیانه) که ئاماډه یه و کلپهی سهندووه. **إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا إِغْرَيْتَنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كُلَّمَا نَضِجَتْ**
جُلُودُهُمْ بَذَلَتْهُمْ جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا ٥٦ به راستي ئه وانه ی
 باوهريان نه هیناوه به ئایه ت و فه رمانه کانی ئیمه، له ئاینده ده یانسوتینین به ئاگری دوزه خ، هه موو جاريک
 پیستیان داوهشاو سووتاو هلقراچا، پیستی تر ده کهین به بېرياندا، بؤ ئه وهی به چاکی سزاو ئازار پچه زن،
 به راستي خوا هه میشه و به ردہ وام بالاده سته و ده توانيت توله له خوانه ناسان بسنه نیت، دانایه (که موله تیان
 ده دات به لکو بگه رینه و بؤ پیازی دینداری). **وَالَّذِينَ ءامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّلِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّتِ**
تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ خَلَدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَّهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّظَهَّرَةٌ وَنُدُخِلُهُمْ ظِلَّلًا ظَلِيلًا ٥٧
 ئه وانه ش که باوهريان هیناوهو کارو کده وهی چاکه ئه نجام ده دهن له ئاینده یه کی نزیکدا ده یانخه ینه ناو باخه کانی
 به هه شته وه که چه نده ها رو و بار (بېژیر دره خته کانیدا و به بردہم کوشکه کانیدا) ده روات و له ویدا ژیانی
 هه میشه یی و به ردہ وام ده به نه سهر، هاوړی له ګه چه نده ها هاو سه ری پاک و بیکردو خاوین و پاکیزه دا،
 هروهها ده یانخه ینه ژیر سایه یی سیبې ری جوان و را زاوی هه میشه یی یه وه (نه ګرمایان ده بیت، نه سه رما).
إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤْدُوا الْأَمْنَاتِ إِلَى أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعَدْلِ إِنَّ اللَّهَ
نِعَمًا يَعِظُّكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا ٥٨ بیکومان خوا فه رماندان پیده دات که هه موو ئه مانه ته کان
 سپارده کان بگه رینه وه ده ست خاوهنه کانیان و هر کاتیکیش داوهريتان کرد له نیوان خله کیدا، داد په رو هرانه
 فه رمانزه وای بکه ن، چونکه به راستي خوا به جوانی و چاکی و ته اوی ئاموزگاری و فه رماندان پیده دات،
 به راستي خوا هه میشه و به ردہ وام بیسہر و بینایه. **يَأَعْيُّهَا الَّذِينَ ءامَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى**
الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنْرَعَتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُوْهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا ٥٩ ئهی ئه وانهی باوهريان هیناوه، فه رمانه بردارو ګویرا یه لی خواو پیغه مبهرو
 فه رمانزه و اکان بکه ن که له خودی خوتان (له بیرو باوهرو پا بهندیدا)، خو ئه ګمر له شتیکدا بوو به کیشہ تان
 ده بارهی حومکی خوابی، ئه وه کیشہ یه بکیشنه وه بؤ لای خواو پیغه مبهره کهی (صلی الله علیه وسلم) (که قرئان و سونه ته

دهگه يه نىت)، ئەگەر ئىو باوهەتان بەخواو بە رۇزى قيامەت ھەيە، (رەفتار كەرتان) بەو شىوھى يە چاكتىن و جواترىن سەرچاوه يە بۇ چارەسەرى كىشەكانتان. **أَلَمْ تَرِ إِلَى الَّذِينَ يَرْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الظَّلْعُوتِ وَقَدْ أُمْرُوا أَنْ يَكُفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا** ٦٣ ئايا نەتروانيو وەتە ئەو (دووررووانە) لافى ئەوە لى دەدەن گوايە بە راستى باوهەريان هىناوه بەوهى كە بۇ تو رەوانە كراوه و بەوهش كە پىيش تو رەوانە كراوه (بۇ پىغەمبەران)! كەچى دەيانە وىت ۋۆبىكەن زۇردارو جادوو كەرو خوانەناسان تا دادوهريان لە نیواندا بکەن و چارەسەرى كىشەكانتان بکەن، لە كاتىكدا بە راستى فەرمانىان پىدرابە كە باوهەريان بە (تاغوت) نەيىت، شەيتانىش دەيە وىت گومرايان بکات بە گومرايەكى دوورو بى سنورو. **وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أُنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتُ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنِكَ صُدُودًا** ٦٤ كاتىكىش پىيان بوترى: وەرن بۇ لاي ئەو (قورئانە) كە خواردو وىت يە خوارەوە و بۇ لاي پىغەمبەرە كە (بۇ چارەسەرى كىشەكانتان) كەچى دەبىنى دووررو وەكان پشتت تىدەكەن و رووت لى وەردەكىپن بەتەوابى. **فَكَيْفَ إِذَا أَصَبَّتْهُمْ مُّصِيبَةً بِمَا قَدَّمُتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا إِحْسَنَا وَتَوْفِيقًا** ٦٥ ئاخۇ ئەوانە حالىيان چۈن بىت كاتىك بەھۆى رەفتارى نادروستيانە وە بەلايەك دووچاريان دەيىت، كەچى لهەودوا (كە پەنایان نامىنىت) ھاوار بۇ تو دەھىنىن و سويند بەخوا دەخۇن: لەو كارەماندا مەبەستان تەنها چاكەكارىي و رېكھستن و ئاشتى بۇو. **أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَعَظِّمُهُمْ وَقُلْ لَهُمْ فِي أَنفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيجًا** ٦٦ ئا ئەوانە كە سانىكىن خوا دەزانىت چى لە دل و دەرۇونىاندا حەشاردرابە، كەوانە رەفتارى ئەوانە پشتگۈي بىخە، ئامۇزگاريان بکە و قىسى بەپىزۇ بەتۈكلى وايان پى بلى كە بە قولاي دەرۇونىاندا چىيىتە خوارەوە و بىانەزىننىت. **وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ إِذَا دَعَنَ اللَّهُ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ طَلَمُوا أَنفُسَهُمْ جَاءُوكَ فَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفِرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوْجَدُوا اللَّهَ تَوَابًا رَّحِيمًا** ٦٧ هېچ فرستادىدە كەن نەناردو مەگەر تەنها بۇ ئەوهى گوپرايەلى بىرىت بە فەرمانى خوا، خۆ ئەگەر ئەو خەلکە بە راستى كاتىك سەتمىان لە خۆيان كەد (بە لادان لە شەريعەت) بەاتانىيە بۇ لاي تو و داواى ليخۆشبوونىان لە خواى گەورە بىردايە، پىغەمبەريش داواى ليخۆشبوونى بۇ بىردايە، ئەوه بىگومان ئەو كاتە دەيانىزىنى كە خوا تەوهە و پەشىانى وەرگەو مېرەبان و دلۋانە (ئەگەر بە راستيان بوايە). **فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا**

٦٥ نه خیّر، سویند به پهروه دگارت ئهوانه‌ی (لاف برووا لیده‌دهن) برووا ناهین ههتا له ههموو کیشیه‌یه کدا که رووده‌دا له نیوانیاندا تو نه‌کهن به دادوه‌رو گویرابه‌لی تو نه‌کهن، دوای ئه‌وهش ناییت له دل و دهروونیاندا هیچ ناره‌زاییه‌ک دروست بیت بهرامبهر ئه‌وهی که داوه‌ریت له‌سهر کدووه و ده‌بیت به‌ته‌واوی ته‌سلیم بن و رازی‌بن. **وَلَوْ أَنَا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ أَقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ أَوْ أَخْرُجُوا مِنْ دِيْرِكُمْ مَا فَعَلُوهُ إِلَّا قَلِيلٌ مِّنْهُمْ وَلَوْ**

أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَشَدَّ تَشْيِتاً **٦٦** خو ئه‌گهر به‌راس‌تی ئیمه پیویستان بکردایه له‌سهریان که خوتان بکوزن، یان له ولات و نیشتمانان دهرچن ئه‌وهیان نه‌ده‌کرد، مه‌گهر که‌میکیان نه‌بیت (چونکه به‌جی هینانی فرمانی خوا به‌ین چهن و چوون پیشنه‌ی به‌نده راسته‌قینه‌کانه، ئیمه‌ش ئه‌وه داخوازی‌هه‌مان لئی نه‌کدوون) جا ئه‌گهر به‌راس‌تی ئه‌وانه به‌گویره‌ی ئامورگاری و فرمانی ئیمه ره‌فتاریان بکردایه، ئه‌وه چاکتر بwoo بیویان و دامه‌زراوترو چه‌سپاوتر ده‌بوون له‌سهر حه‌ق و راستی. **وَإِذَا لَأْتَيْنَاهُمْ مِنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا** **٦٧** جا

ئه‌وکاته بیکومان له‌لایه‌ن ئیمه‌وه پاداشتی گه‌وره‌و بی سنورمان پیده‌به‌خشین... **وَلَهَدَيْنَاهُمْ صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا**

٦٨ به‌ته‌واویش هیدایه‌ت و رینمودیان ده‌کردن بو ریگه‌و ریازی راست و دروست. **وَمَنْ يُطِعَ اللَّهَ وَالرَّسُولَ** **فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ الْتَّيِّنَ وَالصِّدِيقِينَ وَالشَّهِداءِ وَالصَّلِحِينَ وَحَسْنَ أُولَئِكَ**

رَفِيقًا **٦٩** ئه‌وهی فه‌مان‌بهرداری خواو پیغه‌مبهر بکات، جا ئه‌وانه له‌گه‌ل ئه‌وه که‌سانه‌دا ده‌بن (له به‌هه‌شتی به‌ریندا) که‌خوا نازونیعمه‌تی رژاندووه به‌سهریاندا له‌پیغه‌مبهران و راستگویان و شه‌هیدان و پیاوچاکان، ئای که

ئه‌وانه هاوه‌ل و هاواری و هاوده‌میکی چاک و بی وینه‌ن! **ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيماً** **٧٠** ئه‌وه ریزو به‌هه‌ره گه‌وره‌یه هه‌ر له‌لایه‌ن خواوه‌یه (بو به‌خته‌وه‌رانه)، خوا خوی به‌سه که زانا‌یه به‌هه‌موو شتیک.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا حُذُوا حِذْرَكُمْ فَانْفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْ أَنْفِرُوا جَمِيعًا **٧١** ئه‌هی ئه‌وانه‌ی که باوه‌رتان هینناوه ئه‌وهی خوتانی پیده‌پاریز نیکرنده دهست و ئاماده باش بن، ئینجا دهسته دهسته یان هه‌مووتان یه‌ک پارچه (به‌ره‌و به‌ره‌کانی جه‌نگ) هه‌لمه‌ت به‌رن و هیرش ببهن. (هه‌رکاتیک له‌لایه‌ن سه‌رکردایه‌تیکه‌کی متمانه پیکراوه‌وه داواتان لیکرا). **وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَيْبَطِئَنَّ فَإِنْ أَصَبَّتُكُمْ مُصِيبَةً قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى إِذْ لَمْ أَكُنْ**

مَعَهُمْ شَهِيدًا **٧٢** سویند بیت (دهسته‌یه‌ک دووپروو هه‌ن) له‌ناوتاندا به‌راس‌تی خوتان ده‌خلافین و سستی ده‌کهن، جا ئه‌گهر به‌لایه‌کتان تووش بیت (هه‌ریه‌ک له‌وانه) ده‌بیت: به‌راس‌تی خوا چاکی بو کردم که له‌گه‌ل ئه‌واندا ئاماده‌ی (ئه‌وه جه‌نگه) نه‌بووم. **وَلِئِنْ أَصَبَّكُمْ فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَأَنْ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ**

وَبَيْنَهُمْ وَمَوَدَّةٌ يَلْيَتَنِي كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفْوَزَ فَوْزًا عَظِيمًا **٧٣** سویند بیت ئه‌گهر فه‌زل و دهستکه‌و تیکتان

لهخواوه دهستکه وت به راشکاوی دهليت - هر وه ک لهنيوان ئیوه و ئه و جوره که سانهدا دوستايه تي و ئاشناياه تي نه بيو بيت - خۆزگه له كەم ئهواندا بومايه و بۇ ئوهى دهستکه وتيكى چاك و زور و زبهندەم به دهست بېينايە. **فَلِيُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا إِلَّا خَرَّةٌ وَمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ**
فَيُقْتَلُ أَوْ يَغْلِبُ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ٧٤ دهبا بجكىت له پىناوى خادا، ئهوانهى زيانى دنيا ده فروشن بەرۋىزى دواي، جا هر كەس بجهنگىت له پىناوى خادا ئه و ئه كەر بکۈزۈرىت و شەھيد بيت، يان سەركەوتن به دهست بېينىت، ئه و له ئايىندهدا پاداشتى گەورە و بى سنورى پىدە بەخشىن. **وَمَا لَكُمْ لَا**
تُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلَدَنِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ
هَذِهِ الْقَرِيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا ٧٥ ئەي ئياندارن ئه و چىتانه و بۇچى ناجەنگن له پىناوى رەزامەندى خادا و رىزكار كەنلى لاوازكار و چەوساوه كان، له و پياوان و ئافرهتان و مندالانهى كە دەلىن: پەروەردگارا تو رىزكارمان بکە لهم شارە كە خەلکە كەمى سىتمكارن و لهلايەن خۆته و پشتىوان و يارمه تىدەرىكمان بۇ ساز بکە. **الَّذِينَ ءامَنُوا يُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا**
يُقْتَلُونَ فِي سَبِيلِ الظَّلْفُوتِ فَقَتِلُوا أُولَئِآءِ الشَّيْطَنِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَنِ كَانَ ضَعِيفًا ٧٦ ئهوانهى ئياندارن (تهنها) له پىناوى خادا دەجهنگن (بەلام) ئهوانهى بى باوهەن له پىناوى سىتمكارو زوردار و (تاغوت) دا دەجهنگن، ده بجهنگن دىرى ياوهرانى شەيتان (چونكە) بەراستى پىلان و تەلە كەمى شەيتان پۈوچ و لاوازە. **أَلَمْ**
تَرِ إِلَى الَّذِينَ قِيلَ لَهُمْ كُفُوا أَيَّدِيَكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَإِاعُوا الْزَكُوَةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا
فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَخْشَوْنَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ خَشْيَةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلَا
أَخَرَّتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَلْعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالْآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى وَلَا تُظْلَمُونَ فَتِيلاً ٧٧ ئايا
 نە تۈريي و تە ئهوانهى كە پىيان و ترا: دهست پارىزىن كاتى جەنگ نىيە! بەلكو هەر نويز بکەن و زەكت بىدن، كەچى كاتىك جەنگىيان بۇ بىياردرا، دەستەيەكىان لە خەلکى دەترسان بەقەدەر ئوهى كە لە خوا دەترىن، ياخود زياتىش و دەيانوت: خوايە تو بۇچى جەنگت لەسەر فەرزىرىدىن، خۆزگە بۇ ماوهىك دوات دەخستىن، بەوانه بلى: رابواردىنى زيانى دنيا زۆر كەم و كورتە، زيانى قيامەت چاكتۇ خوشترو نەبراوهىيە بۇ ئە و كەسەي لە خوا دەتسىيت و پارىزكارە، لەۋى بەقەدەر تالى ناوى كە خورمايەك سىتمەتان لېنەكىت. **أَيْنَمَا**
تَكُونُوا يُدْرِكُكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ وَإِنْ تُصِبَّهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ
وَإِنْ تُصِبَّهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلُّ مَنْ عِنْدِ اللَّهِ قَمَالٌ هَوْلَاءُ الْقَوْمُ لَا يَكَادُونَ

يَفْهُونَ حَدِيثًا ٧٨ دلنيا بن له هر کوي بن مردن يهخهتان پي ده گريت، با لهناو چهندها قهلاو شويتني سه خت و قاميشدا بن، (جا دورو ووه کان) ئه گهر خيريان بيتنه رئ ده لين: ئه مه له لايهن خواوه يه و ئه گهر توشي ناخوشى و زياتيك بىن (به پيغمه مبهر ﷺ ده لين: ئه مه يان به هوئي تزووه يه، پييان بلئى: هر هه مووی (هه رچي پيش ديت) له لايهن خواوه يه و (بوق تقى كردنوه يه) ئه وه بوقچي ئه و خملکه (باوهر لاوازه) هيج شتيك تىنگهن و له راستيه کان حالىي نابن. **مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ**
وَأَرْسَلْنَا لِلنَّاسِ رَسُولاً وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ٧٩ راسته که هه رچي بو تو (بو هر كه سيک) پيش ديت له خيرو چاكه له خواوه يه و هه رچي ناخوشيه كيشت بو پيش ديت دهستي خوتى تيايه (هه رچه نده بهي ويستى خوا پو نادات، بهلام پاداشت هه يه ئه گهر خوگر بىت و ئيمه تو مان ناردووه (ئهى محمد ﷺ) بوسهر خملکي به پيغمه مبهر رايته (ذا يiro بوچوونيان راست بکه بتهوه)، خوايش بهسه که شايته بو ئه و مه بهسته. **مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّ فَمَا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَفِيظًا** ٨٠ ئه وهی فه رمانبه رداری پيغمه مبهر ﷺ بکات، ئه وه به راستي فه رمانبه رداري خواي کدووه، ئه وهش پشتی هه لکردووه (ئه وه خوي زهره مهند ده بيت) خو ئيمه تو مان نه ناردووه تا بيتنه چاودير به سههر ئه وانه وه. **وَيَقُولُونَ طَاغِةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكُمْ بَيَّنَ طَلَيْفَةٌ مِّنْهُمْ غَيْرُ الَّذِي تَقُولُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا يُبَيِّنُونَ فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى**
بِاللَّهِ وَكِيلًا ٨١ دورو ووه کان کاتيک لاي توون ده لين: ملکه چ و فه رمانبه ردارين، بهلام کاتيک لاي تو ههستان و دورو که وتنه وه، دهسته يه کيان قسه کاني تو له شهودا ده گورن و ئه وه نالين که تو و توتنه، جا ئه وهی شه و ههلى ده بهستن و (پيلاني بو ده كيشن) خوا تو ماري ده کات، که واته گوي بهوانه مده و پشت به خوا بهسته تنهها خوات بهسه که يارو يا وهرت بيت. **أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْءَانَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ أُخْتِلَافًا كَثِيرًا** ٨٢ ئه وه بو ئه وانه سهنجي قورئان نادهن و ليکي نادهن وه لىي ور دنابنه وه؟ خو ئه گهر له لايمن که سيکي تره وه بو ايه جگله خوا ييکومان جياوازى و دژايته کي زوريان تيدا ده دوزيه وه. **وَإِذَا جَاءَهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْأَمْنِ أَوِ الْخُوفَ أَذَاعُوا بِهِ وَلَوْ رَدُّوهُ إِلَى الرَّسُولِ وَإِلَى أُولَئِكُمْ أَلْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعَلَمَهُ الَّذِينَ يَسْتَثِطُونَهُ وَمِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَلَا تَبَعَّتمُ الشَّيْطَانَ إِلَّا قَلِيلًا** ٨٣ ليزهدا خوا رهخنه ده گريت له ههندىک ئيانداران: هه رکاتيک هه واليکيان بو بيت ده رباره ئاسايش و هيمنايه تى، ياخود ترس و بيم، بلاوى ده کنه وه (بير له سه رئه نجام ناکنه وه)، خو ئه گهر ئه و هه واله يان بلاو نه کردا يهه وه و

بیانگیرایه ته و بولای پیغه مبهرو ﷺ، یان بُو لای کاریه ده ستایک که له خویان، ئه وه ئه وانهی کمله نهیئنی هه والله کان تیده گهن و ده کولنه وه، نهیئنی و راژه کانیان لئی دهرده هینا، جا ئه گهر فهزل و چاودیزی خواو ره حمهت و میهره بانیه کهی نه بوا یه شویتی شه یتان ده که وتن، جگه له که میکتان. **فَقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللهِ لَا تُكَلِّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرِضَ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللهُ أَن يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللهُ أَشَدُ بَأْسًا وَأَشَدُ تَنْكِيلًا**

٨٤ ئهی پیغه مبهرو ﷺ بجه نگه له پیناوی خودا، چونکه ئه وه ئه رکه هه ره شه رشانی خوتة، (واته: هه تا ئه گهر ته نهای خویشت بیت)، هه رو هها هانی ئیاندارانیش بده (بو به شداری له شه ره کاندا) ئومیده خوای گهوره هیز له بی باوه ران بسنه نیته و به ریان بگریت و زالتان بکات به سه ریاندا، چونکه خوا هیزو ده سه لاتی زورتره (به لکو به راورد ناکریت) و به توندی و سه ختی تو له یان لیده سینیت. **مَن يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُن لَهُ نَصِيبٌ**

مِنْهَا وَمَن يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً يَكُن لَهُ كِفْلُ مِنْهَا وَكَانَ اللهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقِيتًا ٨٥ ئه وهی تکایه کی باش بکات، خه لک هان برات بو چاکه خوازی، (له تیوان خه لکدا هه ولی ته بایی برات)، ئه وه به شیک له و پاداشتی چاکه یهی بو هه یه و له و خیره دا به شداره (که رولی تیادا هه یه) هه رو هها ئه وهش که تکایه کی خrap ده کات و رولی کی خrap ده بینیت و هه ولی فیتنه به ریا کردن ده دات و هاندریتی، ئه وه ئه ویش به شیکی مسوگه ری هه یه له سزاو لیپرسینه وه، خواش هه میشه و به رده وام ئاگا و چاودیزه به سه ره ممو شتیکدا. **وَإِذَا**

حُيِّيْتُم بِتَحْيَةٍ فَحَيُوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا ٨٦ هه رکاتیک سلاو و چاک و چونیه کتان له گه لدا کرا ئه وه به جوانتر له سلاوه کهی ئه و یاخود (هیچ نه بیت) وه کو خوی و هلام بدهنه وه، بیگومان خوا له هه ممو شتیک ده پرسینه وه. **اللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَمَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ**

وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللهِ حَدِيثًا ٨٧ (الله) خوا یه که بیجگه له و هیچ خوا یه کی تر نیه (شايسنه په رستن بیت) سویند به خوا له روزی قیامه تدا کوتانده کاته وه و هیچ شک و گومانیکی تیدا نی یه، جا کنی هه یه قسه و گوفتاری له فه رمايش و فه رمووده خوا راستترو دروستتر بیت؟ **فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ وَاللهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَن تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللهُ وَمَن يُضْلِلِ اللهُ فَلَن تَجِدَ لَهُ وَسِيلًا** ٨٨ جا

ئه وه چیتنه (ئهی ئیانداران) ده بارهی دو ورو وه کان بعون به دو و دهسته وه؟! له کاتیکدا خوا (سه ره شوری کردوون) و وه ری گیراونه ته وه بو بی باوه ری به هوی ئه و کردو وانه که کردو ویانه، ئایا ده تانه ویت (دلی) که سیک هیدایت و رینهو وی بکه که خوا گومرای کردو وه؟! (به هوی باوه ری دانه مه زراو و دل و ده رونو نه خوشیه وه)، بیگومان ئه وهی خوا گومرای بکات به هوی کارو کردو وهی ناپه سهندیه وه ئه وه هه رگیز ریگه یه کت

دەست ناکە وىت بۇ رېنۋوپى كىدىنى. **وَدُّوا لَوْ تَكُونُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءٌ فَلَا تَتَخَذُوا مِنْهُمْ أُولَيَاءَ حَقًّى يُهَا جِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ تَوَلَّوْ فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَخَذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا** ۲۹

ئەو دوورۇوانە ئاواتەخوازن كە ئىۋەش بى باوهەر بن وەك خۆيان بى باوهەر بۇون، ئەو كاتە (ھەردوولاتان) يەكسان دەبن لە بى باوهەر يىدا، كەواتە لهوانە پشتىوان و ياوەر مەگىن هەتا كۆچ دەكەن لە يىناوى خوادا، خۆ ئەگەر ياخى بۇون و پشتىان تىيىكىدىن، ئىۋە بىانگرن و بىانكۈزىن لە ھەر كۆيدا ئەوانەتان دەستكەوت، ھەركىز نەكەن ئەوانە بىكەن ياوەر و ھاواكار... **إِلَّا الَّذِينَ يَصْلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مَيْشَقٌ أَوْ جَاءُوكُمْ حَصَرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يُقْتَلُوكُمْ أَوْ يُقْتَلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَطْهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقْتَلُوكُمْ فَإِنِّي أَعْتَزُلُوكُمْ فَلَمْ يُقْتَلُوكُمْ وَالْقَوْمُ إِلَيْكُمُ الْسَّلَامُ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا** ۳۰

جىڭىلەوانە ئىپەن دەبەنە بەر تىرىھەن و ھۆزىك پەيمان لەئىوان ئىۋە و ئەواندا بەستراوه، ياخود ھاتىن بۇ لاي ئىۋە لەكەتىكدا دلىان تەنگ و بىزازار بىت لەھەنگىغان لەگەنگەن بىكەن يان دىزى تىرىھەن و ھۆزەكەن خۆيان بىچەنگن، خۆ ئەگەر خوا بىيوىستايە ئەوانى زال دەكەن بەسەرتانداو دىزتان دەجهنگان، جا ئەگەر ئەوانە دوورە پەریزىو كەنارگىر بۇون لە ئىۋە و جەنگىغان لەگەنگەن نەكەن و رېيمازى ئاشتىيان گىرتهبەر و ملکەچ بۇون، ئەو خوا ھىچ رېيگە يەكى دانەناوە بۇ ئىۋە بەسەر ئەوانە و (كە شەرىيان بى بىرۇشىن بىانكۈزىن يان بەدىلى بىانگرن). **سَتَجِدُونَ ءَاخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمُنُوكُمْ وَيَأْمُنُوا قَوْمَهُمْ كُلَّ مَا رُدُّوا إِلَى الْفِتْنَةِ أُرْكِسُوا فِيهَا فَإِنْ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمُ الْسَّلَامَ وَيَكُفُوا أَيْدِيهِمْ فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقَفْتُمُوهُمْ وَأُولَئِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا** ۳۱

دەيانە وىت لە ئىۋەش و لە ھۆز و قەومى خۆشىيان ئەمین بىن، ھەر كاتىك بانگ كرابىنە و بۇ ئاشۇوبانانە و درېغىان نەكەدووھە و رۇچۇون تىيايدا و چاكتىر تىيەلچۈچۈنەتەوھە، جا ئەگەر ئەوانە دوورە پەریزىيان نەگەرت لېتىان و كەنارگىر نەبۇون و رېيمازى ئاشتىيان نەگىرتهبەر و دەستىيان نەكىشىاھە لە جەنگ كەنگ كەنگ لەتىان، ئەو كاتە بىانگرن و بىانكۈزىن لە ھەر كۆى دەستان رۇيى بەسەرىياندا، ئا ئەوانە كىپاومانە بۇتان بەسەرىيانە بەلگە يەكى رۇون و ئاشكىرا لەسەر (راست و رەواپى كوشتن و بەدىل كەنگەندا). **وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحَرِّرِ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدَّقُوا فَإِنْ كَانَ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوًّا لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحَرِّرِ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مَيْشَقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحَرِّرِ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا**

حَكِيمًا ٩٦ بو هیچ ئیمانداریک نیه ئیمانداریکی تر بکوزیت مهگەر به هەله، خۇ ئەگەر كەسیّىكى ئیماندار بە هەلە ئیمانداریک بکوزیت، ئەو دەبىت بەندەيەكى ئیماندار ئازاد بکات و خوین باييەكەمى بىدات بە كەسوکارى كۆزراوه كە (وەك میراتى دابەشى بىخەن) مەگەر لېي بپورن و لە خويىنەكەى خوش بىن، خۇ ئەگەر كۆزراوه كە لە ناو قەوم و دەستەيەكدا بwoo دۈزمنى ئىيە بپون، بەلام ئەو (كۆزراوه) ئیماندار بwoo، با (بکۆزەكە) بەندەيەكى ئیماندار ئازادبکات و ئەگەر ئیماندارە كۆزراوه كە لەناو قەوم و دەستەيەك بwoo كە پەيمان لەئىوانناندا ھەبwoo، دەبىت خويىنبايى بدرىت بە كەسوکارى و بەندەيەكى ئیماندارىش ئازاد بکرىت، (خۇ ئەگەر بکۆزەكە) ئەوەي بو نەلواو دەستى نەكەوت بەندە ئازاد بکات و بەندايەقى باوى نەمابwoo مال و سامانىشى نەبwoo (ئەو دەبىت دوومانگ لەسەرييەك بەرۋۇز و بىت، ئەمە بېيارىكە بو راستى و دروستى تەوبە و كەرەنەوەكەى، ئەمەش لەلايەن خەقاما، كەمە، كەمە مەيشە و يە، دەمام زانام دانا يە. **وَمَنْ يَقْتَلُ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَحَلَّ أَعْوَاهُهُ حَفَّنَمْ**

حَلِيلًا فِيهَا وَغَضِيبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعْنَهُ وَأَعَدَ اللَّهُ وَعْذَابًا عَظِيمًا ٩٣ هر که سیک به دهستی تنهه است
ئیمانداریک بکوژیت (به حلالی بزانیت)، ئهوه تولهی ئه و که سه دوزه خه، نامره تیایدا، هروهها خوا لیی توره
بووه و نه فرینی لیکردووه و سزا یه که وره و بى سنوری بو ئاماوه کردووه. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِذَا ضَرَبْتُمْ**
فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْقَى إِلَيْكُمُ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبَتَّغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
فَعِنَدَ اللَّهِ مَغَانِمٌ كَثِيرَهُ كَذَلِكَ كُنْتُم مِنْ قَبْلٍ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ

خِيرًا ٩٦ ئەوانە باوھەر تان ھىنارە، كاتىك دەرئەچن بۇ گەياندىنى ئىسلام و جىھاد لەپىنناوى خوادا، وردىين بن و ھەممۇ شتىك پۇون بىكەنەوە (دۇورە پەھلەو ھەلەشەبى) و بەوكەسانە مەلىئىن كە سەلامتان لىدەكەن: (رېاست ناكەيت) تو ئىماندار نىت!! (بەو ھەلوىستە) مەبەستان دەسکەوتى زىانى دىنابىت، لاي خوا دەستكەوتى زۆر ھەيە، خۇ كاتى خۆى ئىۋەش وابۇون (باوھەر تان شاراواه بۇو) تا خوا منهتى نايە سەرتان (سەركەوتى پىلەخشىن و دەررووى لىكىرىدەنەوە) كەواتە، وردو دۇورىين بن، چونكە بەراسلى خوا ئاگادارە بەھەمۇ ئەوكارو كەردا وانە كە دەيکەن) بېيغەمبەر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) دەستتەيەك لە ھاوهەلانى نارد بۇ گەياندىنى ئىسلام، ئوسامە ئۆزى زەيدى كەدە لىپرسراويان، كابرا يەك كە ناوى (مەرداس) بۇو مەرو وشتىرى دەلەوھەرپان، ئوسامە ھاوهەلانى يىنى، ترساوا بەپەلە دۇور كەوتەوەو خۆى كەد بە ئەشكەوتىكدا، ئەمانىش شوئىنى كەوتىن، كاتىك چۈونە بەرددەم ئەشكەوتە كە كابرا هات بەپېريانەوەو سەلامى لىكىرىدىن و شايەتمانى ھىينا، بەلام ئوسامە ھىرىشى كەدە سەرى و كوشتى.. دوايى كە بېيغەمبەر (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) بىستى تۈورە بۇو لە ئوسامە و فەرمۇسى: بۇچى كوشتى؟ ئايا دىل و سىنەتان ھەلدىرى بۇو بىزانن بەراسلىتى يان نا!!)... لَا يَسْتَوِي

**الْقَعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ عَيْرُ أُولَى الْضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فَضَلَّ اللَّهُ
الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ عَلَى الْقَعِدِينَ دَرَجَةً وَكَلَّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَفَضَلَّ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ**
عَلَى الْقَعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ٤٩ ئهوانهی دانیشتوون له ئیانداران و (جهنگ ناکهن) - مهگهر ئهوانهی که
ناتهواون - (کویر، شهل، نهخوش،... هتد) له گەل ئهوانهدا که جیهادو کوشش دەکەن له پیناوی خودا به مال
و سامان و خویان چوونیه ک نین، بیگومان خوا فەزْل و ریزو پله یەکی تاییەتی بپارداوه بۆ تیکوشەران به
مالیان و خویان، بەسەر ئهوانهدا که دانیشتوون و (فیداکاری ناکەن و گیان بەخت ناکەن)، خوا گەورە
بەھەر دەستەیە کیان بەلینی چاک و بەترخی داوه، (بیگومان) خوا فەزْل و ریزو پاداشتی گەورەو بى سنورى
ئه و تیکوشەر و موجاهیدانهی داوه بەسەر ئه و دانیشتوانهدا... **دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ**

غَفُورًا رَّحِيمًا ٤١١ ئه ویش چەندەها پاھو پایەن (بەگویرەی ھەول و کوشش) لەلاین خواوه پیشکەش دەکرین
(بەگویرەی رادەی نیەت پاکی و تیکوشان)، ھاورى لە گەل لیخوشبوون و رەحمەتدا، چونکە خوا ھەمیشەو
بەردەوام لیخوشبووھو بە رەحم و دلوقانه. **إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمٰئِينَ أَنفُسِهِمْ قَالُوا فَيْمَا كُنْتُمْ قَالُوا**
كُنَّا مُسْتَضْعِفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتَهَا جِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَا وَلَيْهُمْ جَهَنَّمُ

وَسَاءَتْ مَصِيرًا ٤٧ بەراستى ئهوانهی لە سەرە مەرگدا فریشته گیانیان دەکیشىن لە کاتىکدا ئهوان ھەمیشە
ستەمیان لە خویان دەکرد (ئیان و باوەریان لە مەترسیدا بۇو کەچى کۆچیان نەدەکد بۆ نیشتەنی ئیمان، بەتوندىي
پیاپاندا ھەلدەشاخىن او دەللىن: باشە ئیوھ لە چىدا بۇون و لەکۆئى زیانتان دەبردە سەر؟! لە وەلامدا دەللىن: ئىمە
بى دەسەلات و لاواز کراو بۇوین لە زەویدا، فریشته کان دەللىن: باشە ئایا زەوی خوا فراوان و پان و پۇر نەبۇو
تا کۆچى تىدا بکەن و (کۆچ بکەن بۆ نیشتەنیک کە ئیانداران تىايىدا فەرمانەوان ياخود سەرىبەستن)؟ ئا ئهوانه
شوپىنهواريان دۆزەخە، کە جىگە و رېگە و سەرئەنجامىكى ناخوش و ناسازو خراپە. **إِلَّا الْمُسْتَضْعِفِينَ مِنَ**

الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوُلَدِنَ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا يَهْتَدُونَ سَبِيلًا ٤٨ مهگەر ئهوانهيان کە بەراستى بى
دەسەلات و ناتەوان و لاوازکراون لەو پیاوانهی ژن و مندالىان لە گەلدايەو ناتوانن تەگىريو گۈرانكارىيەک بۆ
خویان بکەن و ھىچ رېگە يەكىش شارەزانىن بۆ چارەسەرو دەربازىكى خویان. **فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَنْ**
يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَفْوًا غَفُورًا ٤٩ ئا ئهوانه خوا لىبۈوردن و چاپۇشى بۆ ئامادە كەدوون و خوا
ھەمیشە بەردەوام زۆر لیخوشبووھو زۆريش چاپۇشى دەکات (مەبەست لە وشەى - عسى - بۆ ھاتنە دى
بەلینە خوايىھە كەيە). **وَمَنْ يُهَاجِرُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدُ فِي الْأَرْضِ مُرَاغَمًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَنْ يَخْرُجُ مِنْ**

بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

جا نهودی کوچ بکات له پیناوی خودا له زهوبیهی که کوچی بو دهکات، سهربه رزیه ک بو خوی و ریساواییه کی زوریش بو دوزمنانی دروست دهکات، بهره کهت و فراوانی رزق و روزی رووی تیده کات، هه ر که سیکیش مال و حالی خوی به جی ہیلیت وله پیناو خواو پیغه مبهه ره کهیدا دهرچیت (واته بهره و لاتی اسلام، یاخود شوینیکی ئازاد) کوچ بکات، پاشان مردن یه خهی پیکریت، نهود نئتر نهود که سه پاداشته کهی که و توته سه رخوا (هه ر خوی دهزانیت چون پاداشتی ددهاته وه)، خوا هه میشه و بهرد وام لیخوشبوو میهره بانه (به تایهت بو نهود جوړه که سانه). **وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَقْصُرُوا مِنَ الْصَّلَاةِ**

إِنْ خِفْتُمْ أَنْ يَفْتِنَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَفَرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِينًا ۱۶ هه ر کاتیک به سه فه ر به لایه کی زهوبیدا رویشن، نهود گوناھبار نابن به کورت کردنوهی نویز، (به تایهت) نه کمر ترسان نه وانهی خوانه ناسن پیلان و به لایه کتان به سه رهیین و ئازار تان بدنه، چونکه به راستی کافران دوزمنانی ئاشکرای ئیوهن.

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقْمِتَ لَهُمُ الْصَّلَاةَ فَلَتَقْعُمْ طَآئِقَةً مِنْهُمْ مَعَكَ وَلَيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلَيُكُوِّنُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلَتَأْتِ طَآئِقَةً أُخْرَى لَمْ يُصَلِّوْ فَلَيُصَلِّوْ مَعَكَ وَلَيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَدَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتَعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذْيَى مِنْ مَطْرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتِكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ

إِنَّ اللَّهَ أَعَدَ لِلْكَفَرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ۱۷ کاتیکیش تو (نهی پیغه مبهه صَلَوةَ) له ناو هاوه لاندا بویت و پیش نویزیت بو ده کردن (له کاتی جمنگدا)، نهود با دهسته یه کیان له که مل تودا بوهستن بو نویز و چه که کانیان پی بیت، جا کاتیک نههم دهسته یهی که نویز دهکات چوونه سووژده بائهوانی تر له پشتانه وه بن (ئینجا که لیبونه وه له رکانه) نهود دهسته یهی تر که پاسه وانیان ده کدو نویزیان نه کدوووه باین اه که مل تودا نویزه کهیان بکهن، با هوشیارو چه کداریش بن، چونکه بی باوه ران ئاواته خوازن که ئیوه غافل بن له چه که کانتان و له که مل و په لتان، تایه ک هیرش بکنه سه رتان و ته فرو تو ناتان بکهن، بهلام بو تان هه یه و قهینا کات چه که کانتان داین نه کمر ناره حهت بون بھوی بارانه وه، یان ههندیکتان نه خوشکه وتن، هه میشه وریابن، به راستی خوا سزای ریساوکه رو شه رمه زاری بو خوانه ناسان ئاما ده کدوووه. **فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَأَذْكُرُوا اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا**

وَعَلَى جُنُوبِكُمْ فَإِذَا أَطْمَأْنَتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ۱۸ جا کاتیک له نویز بونه وه نهود یادی خوا بکهن به پیوه بن یان به دانیشته وه یان به را کشانه وه (به هه رجوریک بو تان

گونجا) کاتیکیش ئارامی بالى کیشا بەسەرتانداو نیشته جى بۇون، ئەو نویز بەچاکى و تەواوى ئەنجام بدهن، چونكە بەراستى نویز لەسەر ئىماداران فەرزە لەكتى دىاريکراودا دەپ ئەنجام بدرىت. **وَلَا تَهُنُواٰ فِي أَبْتِعَاءِ الْقَوْمِ**
إِنْ تَكُونُواٰ تَأْمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَيْمًا

حَكِيمًا **١٤٦** لە بەرامبەر (لەشكىرى بى باوهەنەوە كە شەرتان پى دەفروشىن يان بەرىستن لە پىگەي پىگەيەندىن بانگەوازى خودا) سىستى و كەمتەرخەمى مەكەن و بکەونە دوايان، چونكە ئەگەر ئىۋە ئىش و ئازارو ماندوىتى و بىرىنداريتان بۇ پىش بىت، بۇ ئەوانىش ھەرىپىش دىت، بەلام ئەوهى ئىۋە بەئومىدۇ بەتەمان لەلايەن خواوه دەستان بکەويت (لە بەھەشتدا) ئەوان بە تەمای نىن، خوا ھەمېشە و بەردەوام زاناو دانا يە. **إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ**

الْكِتَابَ بِالْحُقْقِ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَنَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَابِنِينَ خَصِيمًا **١٤٧** ئىمە بەراستى قورئانىن بۇ لاي تو دابەزاندوته خوارەوە، سەرتاپاي حەق و راستى بەردەوامە، بۇ ئەوهى دادوھرى بکەيت لە نىوان خەلکىدا بەو شىوه يەى كە خوا نىشانى داوىت و رېنمۇوي كەدویت و بەگونجاوى دەزايت (بۇ چارەسەری كىشەكان و بەرپۇھەردىن كۆمەلگا و قازانجى خەلکى)، نەكەيت بەرگرى لە ناپاكان بکەيت... (دەگىرنەوە جولەكە يەك لاي (طعمە) ناوىك قەلغانىك بەئەمانەت دادەتتىت، بەلام (طعمە) حاشاي لىدەكت، كە دىن مالەكەي بگەرپىن فېرى دەداتە مالە دراوسىكە يەوە، جاكە كىشەكە دەگاتە لاي پىغەمبەر (صلوات الله علیه و آله و سلم) خەرىكە لايەنى (طعمە) بىگرىت، چونكە زۆر بەدم و پل بۇوه، بەلام خوايى كەورە ئەم چەند ئايەتە دادەبەزىنت لە - (١٠٥ تا ١١٣). **وَاسْتَغْفِرِ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا** **١٤٨** ئەمە مۇھەممەد (صلوات الله علیه و آله و سلم) داواى لىخوش بۇون لە

خوا بکە، چونكە بەراستى ئەو خوايە ھەمېشەو بەردەوام لىخوشبوو مېھربانە. **وَلَا تُجَدِّلُ عَنِ الَّذِينَ**
يَخْتَانُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ حَوَانًا أَثِيمًا **١٤٩** بەرگرى لەو كەسانەش مەكە كە ناپاكان و خيانەت لە خۆيان دەكەن، چونكە بەراستى خوا ئەو كەسانەي خوش ناوىت ھەمېشە خيانەتكارو تاوانبارن. **يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا يَرْضَى مِنَ الْقُولِ وَكَانَ اللَّهُ**
إِمَّا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا **١٥٠** ئەوانە دەيانەوەت خيانەت و تاوانەكانيان لەخەلکى بىشارنەوە، لەكتىكدا ناتوانن لە خواي بىشارنەوە كە لەكەلىاندایەو چاودىريانە، بەشەودا قىسى و اھەلەبەستن خوا پىنى راپى ئىنە و خوا بەردەوام كەمارۇدھرى ئەو كارو كرددوانەيە كە ئەنجامى دەدەن. **هَأَنْتُمْ هَؤُلَاءِ جَدَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ**

يُجَدِّلُ اللَّهُ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَرِكِيلًا **١٥١** باشه ئەوهەتە ئىۋە بەرگريان لىدەكەن لە زيانى ئەم دنيايدا، ئەم رۈزى قيامەت، لاي خوا كى بەرگريان لىدەكت؟ ياخود كى پىشىييان و يارىدەدەريان

دەبىت (تا لە سزايى دۆزەخ رېگاريان بکات)؟. وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ

اللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا ۝ ئەوهى خراپەيەك بکات (دژ بەخەلکى) يان سىتمە لە خۆى بکات لەوهودوا (بەخۆيدا پچىتەوه)

و داواى ليخۆشبوون لە خوا بکات، ئەوه خوايەكى ليخۆشبوو و مىھەبانى دەستىدەكەۋىت. وَمَنْ

يَكُسِبِ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكُسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ۝ ئەوهش كە گوناھو تاوانىكى

ئەنجام دەدات، ئەوه بەزىانى خۆى تەھاو دەبىت، زيان بەخۆى دەگات (لە قيامەتدا)، بىڭومان خوا هەميشەو

بەردەۋام زاناو داناىيە. وَمَنْ يَكُسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرْمِ بِهِ بَرِيَّةً فَقَدِ احْتَمَلَ بُهْتَنَانَا وَإِثْمًا مُّبِينًا

جا ئەوهى ھەلەيەك يان تاوانىك ئەنجام بىدات و لەوهودوا بىسىھەپىئىت بەسەر بى تاوانىكداو بى تاوانىكى پى

لەكەدار بکات، بىڭومان ئەو كەسە بوختان و تاوانىكى ئاشكرای ئەنجامداوه و تاوانىكى كەورەي كەدووھ (زىاد

لە گوناھەكەى خۆى). وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ وَلَهَمَتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ أَنْ يُضْلُلُوكَ وَمَا يُضْلُلُونَ

إِلَّا أَنْفُسُهُمْ وَمَا يَضُرُّونَكَ مِنْ شَيْءٍ وَأَنَزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ

وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا ۝ خۇ ئەگەر فەزىل و رەحمەتى خوا نەبوايە بەسەرتەوە خەرىك بۇو

ھەندىيەكىان سەرت لى بىشىوپىن، بىڭومان ئەوان بەو كارهيان ھەر سەر لە خۆيان دەشىوپىن، دلىنابە كە ناتوانى

لە ھېچ شتىيىكدا زيانىت پىيگەپەن، خوايى كەورەش قورئان و داناىي بۇ دابەزاندووپىت و فيرى ئەو شتىنەي

كەدووپىت كە جاران نەتەھەزانى، بەردەۋامىش فەزىل و پىزى خوا لەسەر تو (ئەيى محمد ﷺ) زۇرو فراوان و

ئاشكرادىيارە و (نايەلەيت تۈوشى ھەلە بىيت). لَا خَيْرٌ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّا مَنْ أَمَرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ

مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ أَبْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسُوفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا ۝ لە

زۇرەيى چىپە و سرته و قىسە نېيىنەكايىاندا ھېچ خىرىيەك بەدى ناكىيەت و تىايادا نىيە، مەگەر چىپە ئەو كەسەي

كە فەرمان بىدات بەبەخشىيىك، يان چاکەيەك، يان رېكخستان و چاكسازى و ئاشتىپونەوهەيەكى تىوان

خەلکى، جا ئەوهى (ئەو شىپوازە چاکەيە) ئەنجام بىدات و مەبەستى تەنها دەستىكەوتى رەزامەندى خوا بىيت،

ئەوه لە ئايىندهدا پاداشتى زۇرو بى سنور و كەورەي پىنده بەخشىن. وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ

لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعُ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُولِهِ مَا تَوَلَّ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا ۝ ئەوهش

دۆزمناينەتى پىغەمبەر ﷺ بکات و ليىي جىايىتەوه لە دواي ئەوهى رېكەي راست و دروستى بۇ رۇون بۇتەوە

و رېيازىيەك بىگەيەتەھەر كە جىايىت لە رېكە و رېيازى ئىيىنداران، ئەوه رووى وەردەچەرخىنەن بۇ ئەو رووگە و

بەرنامەیەی ھەلی بىزادووھو رووی تىكىردووھ، (له قىامەتىشدا) دەنخاتە ناو دۆزەخەوھ و دەيسوتىنەن كە ئەۋىش سەرئەنجامىيەنى زۆر ناخوش و سامناكە. **إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرِكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ**

وَمَنْ يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ١٦٣ بەراستى خوا خوش نايىت لهوھ ھاوهل و شەرىكى بۇ بىريار بدرىت و جىگە لهو (ھاوبەش دانانە) لە گوناھانى تر بۇ ھەر كەس بىھەۋىت و شايىستە بىت و (پەشىمان بىت) خوش دەبىت، جا ئەوهى شەرىك و ھاوهل بۇ خوا بىريار بىرات، ئەوه بەراستى گومرا بۇوھ بەگومرايەكى زۆر دوور. **إِنْ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنَّا وَإِنْ يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَرِيدًا** ١٦٤ ئەو ھاوهلگەرانە ئەوهى ھاناو ھاوارى بۇ دەبەن و دەپەرسىن - جىگە لەخوا - چەند پەرسىراويىكى كار تىكراون (پەرسىراو دەبىت كارتىكەر بىت نەك كارتىكراو، بۆيە بتەكانيان بەمېيىنە ناوناوه وەك: لات و عوززا)، تەنما ھاناو ھاوارىشىيان ھەر بۇ شەيتانى سەركەش و ياخى يە كە له ھەموو خىرىيەك دامالراوە. **لَعْنَةُ اللَّهِ وَقَالَ لَأَنَّ تَخَذَنَ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا**

مَفْرُوضًا ١٦٥ ئەو شەيتانەي كە خوا نەفرىنى لىكىردووھ وتۈۋىيەتى: سوينىد بىت بە تو ئەى خوا بەشىكى دىاريکراو لە بەندەكانە دائەبىم لە ئىمان و خواناسى. **وَلَا أُضْلَنَّهُمْ وَلَا مُنْيَنَّهُمْ وَلَا مَرَنَّهُمْ فَلَيَبْتَكِنَ إَذْانَ الْأَنْعَمِ وَلَا مَرَنَّهُمْ فَلَيَغِيِّرُنَّ خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِرَ خُسْرَانًا مُّبِينًا** ١٦٦ سوينىد بىت بە تو گومرايان دەكم و بە ئاوات و خەيالى پۈوچەوھ سەرگەرمىان دەكم و خۆم فرمانىان پىددەدم و هانىان دەدم و ئەوجا ئەوانىش بىگومان گۆيى ئازەلەكانيان دەبىن، ھەروھا فرمانىان پى دەدم ئەوانىش دروست كراوانى خوا دەستكارى بىكەن و بىكۈرن (لەم سەردەمەدا ئەلەقە لە گۆيىكەن بەناو زانا دەستكارى جىنات و سيفاتى رەچەلەكى دەكەن و بە گۆيى شەيتان دەكەن، ئادەمىزادو زىندهوھان تىكىدەدەن، جىگە لەھەندىكىيان نەبىت كە مەبەستىيان خزمەتى ئادەمىزادە)، جا ئەوهى لە جىاتى خوا شەيتان بىكتە پشتىوانى خۆى، ئەوه بەراستى دووجارى زيان و خەسارەتەندىيەكى ئاشكرا بۇوھ **عَدُّهُمْ وَيُمَنِّيَّهُمْ وَمَا يَعْدُهُمْ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا** ١٦٧ شەيتان بەلىنىان دەداتقى و ئاوات و ئارەزوو دەرەزىنەتەوھ بۆيان، دىارە كە شەيتانىش ھىچ بەلىنىكىيان پىنادات جىگە لە فريودان و خەلەتاندىن نەبىت. **أُولَئِكَ مَا وَلَهُمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِি�صًا** ١٦٨ ئائەوانە جىكەو سەرەنجامىان دۆزەخە و كەلىنى لى دەرچۈنيان دەست ناكەۋىت. **وَالَّذِينَ ءامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّلِحَاتِ سَنُدُّ خَلُّهُمْ جَنَّتٍ تَحْرِى مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَرُ خَلِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلَا** ١٦٩ ئەوانەش باوھىيان ھىنماوه و كارو كردهوھ چاڭكەكانيان ئەنجامداوە، ئەوه لەمەدۋا دەيانخەينە ناو باخەكائى بەھەشتەوھ كە چەندەها رووبار بەزىز درەخت و بەبەرەم كۆشكەكانيدا دەپرات و

زیانی هه میشه ی و نه براوه و بهرد وام تیایدا ده به نه سهر، ئه وه به لئینیکی نه گور اوی خوایی یه، جا کی هه یه
 راسترو دروستره له خوا به لئینی خوی بباته سهر؟ **لَيْسَ إِمَانَكُمْ وَلَا أَمَانَ أَهْلِ الْكِتَبِ مَنْ يَعْمَلُ**
سُوءًا يُجْزَءُهُ وَلَا يَجِدُ لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ^{٣٣} پاداشت و پیزو نرخ نه به ئارهزووی ئیوه یه
 نه به ئارهزووی خاوهناني کتیبه، ئه وهی خراپه و گوناهیک بکات، ئه وه به هؤویه و سزا ده دریت و هیچ کەس و
 هیچ هیزیکی ترى دهست ناكه ویت جگه له خوا پشتگیری بکات و یارمه تى برات. **وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ**
الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ تَقِيرًا ^{٣٤} ئه وهش
 کردهوه چاکه کان ئهنجام برات نیز بیت یان می له کاتیکدا ئیماندار بیت، جا ئهوانه ده چنه به هەشتە وەو به قەدەر
 پەردهی ناوکی خورما سته میان لیناکریت. **وَمَنْ أَحْسَنُ دِينًا مِّمَّنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ وَلِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَّاتَّبَعَ مِلَّةَ**
إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَأَتَّخَذَ اللَّهَ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا ^{٣٥} کى هه یه ئاینی چاکتره پەسەند ترو جواتر بیت لهو کەسەی
 رووی کردوته خوا و خوی تەسلیمی ئه وزاتە کردووه له کاتیکدا کارجوان و کار پەسەند و شویتی ئاینی ئیبراھیمی
 ملکەچ و فەرمانبەر دار کەوتبیت، کە خوا ئیبراھیمی کردوته خوشە ویستی خوی ریزداری کردووه. **وَلِلَّهِ مَا فِي**
السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا ^{٣٦} هەرجى له ئاسماه کان و هەرجى له زھویدا
 هه یه هەر خوا خاوهنیانه و دەسەلاقى ئه و خوا یه دهورى ھەموو شتىکی داوه (بەوردىي و بەتەواوېي له ھەموو
 شتىک ئاگاداره). **وَيَسْتَفْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتَلَّ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَبِ** ^{٣٧}
يَتَمَّيِّزُ النِّسَاءُ الَّتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرْغَبُونَ أَنْ تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوِلَدَنِ
وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَمَّى بِالْقِسْطِ وَمَا تَفْعَلُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا ^{٣٨} ئەی محمد ﷺ
 پرسیارت لیدەکەن دەربارەی ئه وهی کە پیویسته پیاوان ئهنجامى بدهن بەرامبەر بە ژنان، پییان بلى: خواي
 گەورە دەربارەيان وەلامتن دەداتەوه؛ جائە وهی بەسەرتاندا دەخویندرېتەوه له قورئاندا (روونى کردوته وە
 لەمەوپىش له سەرتاي ئەم سوورەتەوه) دەربارەی ئه و کچە بى باوكانەي ئه وهی خوا بۆي داناون ناياندەنی و
 ناشتانه ویت مارهيان بکەن و (رېگەش له شووکەردىيان دەگرن) و دەربارە میراتى ئه و مندالە بى دەسەلاقانەي
 ناشتانه ویت بەدادپەرورى ھەلسوكەوت و مامەلەيان لەگەلدا بکەن و بەرپاکدنى دادگەري لەتیوان بى باوكاندا
 (ئەركى سەرشانى ئیماندارانە)، ئه وهی کە ئهنجامى دەدەن له چاکه ئه و یېگومان خواي گەورە پىسى ئاگاداره
 بەچاکە کاري لەگەل مندالانى بى باوکدا (کە ما فيان بدهن و سته میان لینەکەن)، جا هەر خىرو چاکە يەک ئهنجام
 بدهن خوا زانايە پىسى. **وَإِنَّ أَمْرَأَهُ خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِعْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا**

بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأَخْبَرَتِ الْأَنْفُسُ الْشَّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَقْوُا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ

خَيْرًا ۚ ئەگەر ئافەرەتىك له لووت بەرزى يان پشت هەلکىدىنى مىرددەكەن ترسا، ئەوه ھېچ گوناھيان لەسەر نىھ و كارىكى چاكە: ئەگەر نىوان خۆيان چاك بکەن و لەسەر شىوازىك رېك بکەون (وەك ئەوهى ئافەرەتكە دەست هەلگىرىت لەھەندى مافى خۆى تابەرىزىو سەرىيەر زىيەوە بىيىنتەوە لەگەل مىرددەكەيدا) ھەميشە رېكەوتىن و تەبايى شتىكى چاك و پەسەندە، ھەرچەندە خەلکى بە سروشت حەز بەرەزىلى دەكەن و تەنها بەرژەندى خۆيان دەۋىت، (ئەگەر قيامەت و بەھەشت و دۆزەخ لەبەرچاو نەگىرىت) جا ئەگەر چاكەكارو رەفتارجوان بن (لەگەل ھاوسمەراتناندا) و خاوهن تەقواو پارىزكار بن و ستمەميان لىنى نەكەن، ئەوه دلىنابن بەراستى خوا ھەميشەو بەردهوام ئاكايە به چاكەكارو كەدەۋەتىن. **وَلَنْ تَسْتَطِعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَضْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ**

الْمَيْلَ فَتَذَرُوْهَا كَالْمُعَلَّقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوا وَتَتَقْوُا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا ۖ ھەرگىز ئىيە ناتوانن له نىوان ھاوسمەراتناندا دادپەرەرانە رەفتار بکەن، لە كاتىكىدا ئەگەر زۇرىش سورىن لەسەرى، جا كەوابۇو نەكەن ھەر ropyo له يەكىكىان بکەن بە تەواوى ئەۋى تر واز لىپەئىن وەك ھەلپەسىرراو، نە ئەوهىيە مىردار بىت، نە ئەوهىشە بى مىردد بىت، خۆ ئەگەر چاكسازى بکەن و رېك بکەون و خۆتان بپارىزىن لە ستمەم، ئەوه بەراستى خوا ھەميشەو بەردهوام لىخۇشبوو مېھرەبانە. **وَإِنْ يَتَفَرَّقَا يُغْنِي اللَّهُ كُلًا مِنْ سَعَتِهِ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا** ۖ خۆ ئەگەر ژن و مىردد لىتك جىابىنەوە (بەگویرەي شەرع و بەرنامەي خوا) ئەوه خوا ھەرىيەكەيان شادو بى نيازو بەختەور دەكتات، لە بەخشىنى فراوانى خۆى (بەھاوسمەرېكى گونجاو) چونكە خوا ھەميشەو بەردهوام فراوانگىرو دانايە. **وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكمُ أَنْ تَكُونُوا أَلَّا تَكُونُوا أَلَّا تَكُونُوا فَإِنَّ اللَّهَ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَنِّيَا حَمِيدًا** ۖ ھەر بۇ خوايە ئەوهى لە ئاسماڭان و ئەوهى لە زەویدايە، سويند بەخوا بەراستى ئىيمە ئامۇڭكارى و فەرمانناداوه بەسەر ئەوانەي بەرنامەي خوايان بۇ ھاتبۇو لە پىش ئىيە، ھەروھا ئامۇڭكارى ئىيەشىمان كەدووھ لە خوا بىرسن و بە تەقواو پارىزكارىن، خۆ ئەگەر بى باوهەرپا ياخى بن (ئەوه خۆتان زيان دەكەن)، چونكە بەراستى ھەر بۇ خوايە ئەوهى لە ئاسماڭان و ئەوهى لە زەویدايە، خوايش ھەميشەو بەردهوام بى نيازەو شايىستە سوپاسە. **وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا** ۶ ھەر بۇ خوايە ئەوهى لە ئاسماڭان و ئەوهى لە زەویدايە، سويند بەخوا بەراستى ئىيمە ئامۇڭكارى و فەرمانناداوه بەسەر ئەوانەي بەرنامەي خوايان بۇ ھاتبۇو لە پىش ئىيە، ھەروھا ئامۇڭكارى ئىيەشىمان كەدووھ لە خوا بىرسن و بە تەقواو پارىزكارىن، خۆ ئەگەر بى باوهەرپا ياخى بن (ئەوه خۆتان زيان دەكەن)، چونكە بەراستى ھەر بۇ خوايە

ئه وهى لە ئاسماھە كان و ئه وهى لە زهويدا يە، خوايش هەميشەو بەردهوام بى نيازەو شايستەسى سوپاسە. **إِنْ يَشَا**
يُدْهِبُكُمْ أَيْمَانًا الْتَّأْسُ وَيَأْتِ بِأَخْرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا ^(١٣٣) خەلکىنە، ئەگەر خوا بىھەۋىت، ئىيۇھە
 لهناو دەبات و كەسانى تر دەھىئىتە مەيدانەوه و خوا هەميشە و بەردهوام دەسەلەتى بەسەر ئەھەكارەدا ھە يە. **مَنْ**
كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنْدَ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا بَصِيرًا ^(١٣٤) ئەھە كەسەتى تەنھا
 پاداشتى دنيا دەھىت (ئەھە بازىنەت) كە لاي خوا پاداشتى دنياو پاداشتى قيامەتىش ھە يە، خوا هەميشەو
 بەردهوام بىسەرە بىنایە. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِيمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَى أَنفُسِكُمْ أَوْ**
الْوَالَدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَى بِهِمَا فَلَا تَتَبَعَّوْ أَلْهَوْيَ أَنْ تَعْدُلُوا وَإِنْ تَلُوْرُوا أَوْ
تُعْرِضُوا فِإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ حَسِيرًا ^(١٣٥) ئەھى ئەوانەي باوھەرتان ھىنباوه ھەميشە راگرى دادوھرى بن و
 شايىھتى بۆ خوا بىدەن، با شايىھتى كەشتان زيانى بۆ خوتان و دايىك و باوكتان يان خزمانىش ھەبىت، ئەگەر
 كەسانىك لەوانە دەولەمەندىت يان ھەزار خوا بەرژەوەندى ئەوان چاڭتى دەزانىت لە ئىيۇھە (واتە بەتەماعى
 دەولەمەندى لە دادپەروھرى لامەدەن و بەھۆى نەدارىي و بەزېپى بى جى لە حق لامەدەن) نەكەن شوين
 ئارەزووى نەفس بىكەون لە دادپەروھرى لابدەن، جا ئەگەر ئىيۇھە پىچ لى بىدەن (زمان بىگۈرن) و شايىھتى ناخەق
 بىدەن، يان پشت ھەلکەن، ئەھە چاڭ بىزان خوا ئاكادارە بە كارو كەدەھەرتان. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ إِيمَنُوا**
بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكُنْ فِي
اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا ^(١٣٦) ئەھى ئەوانەي باوھەرتان ھىنباوه،
 بەردهوام و دامەزراو بن لەسەر ئىمان بە خوا و پىغەمبەرەكەي و بە قورئانەش كە لە ماوهى چەند سالىيىكدا
 دايىھەزاندووه بۆ پىغەمبەرەكەي و بەو كىتىيانەش كە پىشتر رەوانەي كەدوون، جا ئەھە باوھەرە نەبىت بەخواو
 فريشته كانى و بە كىتىيەكانى و بەپىغەمبەرانى و بەرۇزى دوايى، ئەھە بەراستى گومراپووه بەئەپەرەي گومراپايى. **إِنَّ**
الَّذِينَ إِيمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ إِيمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ أَرْدَادُوا كُفَّرًا لَمْ يَكُنْ اللَّهُ لِيَغْفِرَ لَهُمْ وَلَا
لِيَمْدِيَهُمْ سَبِيلًا ^(١٣٧) بەراستى ئەوانەي باوھەرە يان ھىنباوه و دوايى پاشگەز بۇونەتەوە، دووبارە ئىمانىيان ھىنايەوه و
 دوايى پاشگەز بۇونەوە، لەھەودوا زياتر لە بى دينى و كافريدا رۇچۇون، ھېچ كات خوا لەوانە خۆشنايىت و
 رېنۇوپىان ناكات بۆ رېيازىكى سوود بەخش. **بَشِّرِ الْمُنَفِّقِينَ بِأَنَّ لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا** ^(١٣٨) ئەھى پىغەمبەر (بَشِّرِ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ)
 مىزدە بە دوورووه كان بىدە كە بەراستى سزا يەكى بەئىشيان بۆ ئاماھە كراوه!! **الَّذِينَ يَتَخَذُونَ الْكُفَّارِ إِنَّ أُولَئِكَ**

مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَيْتَغُونَ عِنْدَهُمُ الْعِزَّةُ فَإِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا ١٣٩ ئه و دوورو وانهی که بى باوهه کان
 ده کنه پشتيوان و يارو ياوهه خويان له جياني ئيمانداران، ئايا دهيانه وييت عيزهه و ده سه لات و سه ربه رزيان
 لاي ئهوان دهست بکه وييت؟ (ئهوانه به همه لدا چون) چونکه به راستي عيزهه و بالادasti و سه ربه رزيي
 هر همووی بو خواييه. وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ إِيمَانَ اللَّهِ يُكَفَّرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ
 بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَقَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذَا مِثْلُهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ
 وَالْكُفَّارِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا ١٤٠ به راستي (خواي که وره) له قورئاندا ئهم بپيارهی ناردووه بو سه رтан که:
 هر کاتيک له جينه کدا گويتان لى بوو کوفرو گالتنه به ئايته کانی خوا ده کرا، ئه وه دامه نيشن له گەل ئهوانه دا هه تا
 قسه و باسه کهيان ده گورن (ئه گەر دابنيشن و گوئ نهدەن) ئه وه به راستي ئيوهش له و کاته دا وەک ئهوان و
 (حسابي ئه وانتان بو دەكريت (به راستي خوا دوورو وه کان و بى باوهه کان هه موويان له دۆزه خدا کۆدە کاته وە)
 الَّذِينَ يَتَرَبَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكُفَّارِينَ
 نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحْوِذْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعْكُمْ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فَإِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ وَلَنْ
 يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكُفَّارِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا ١٤١ ئه وانهی که خويان بو ئيوه مەلا سداوه چاوه روانى
 به سه رهاتتان ده کهن، ئه گەر سه ركه و تېيكتان لەلا يەن خواوه دهست بکه وييت دەلىن: ئەي ئىمە له گەلتاندا
 نە بووين؟ خۇ ئە گەر كافره کان بېشىكىان بېيىت له سه ركه وتن، دوورو وه کان دەلىن: ئايا ئىمە له سه رئيەھمان
 نە دە كرده وە، نە ما تېيىشت ئيمانداران زياندان بېيىكە يەن، ئىنجا خوا له رۇزى قيامه تدا دادوھرىي دەكات له
 نیوانداندا (ئەي بى باوهه و دوورو وه کان) دلىابن هەرگىز خوا نايەلىت بى باوهان به سه رئيەنداندا دهست
 رۇبىشتوو بن و رېشە كەنیان بکەن. إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِّعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الْأَصْلَوةِ
 قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ١٤٢ به راستي دوورو وه کان (وا دەزان) فيل له
 خوا ده کهن (له کاتيکدا) ئه و زاته فيله کانيان پوچ دەكته وە (نازان کە ديار و ناديار، لاي خوا پوون و
 ئاشكرايە)، هەر کاتيکيش (بو رپا و روپامايى) هەلدەستن بو نويىز، زۆر بەلەش گرانىي و تەممەلىي هەلدەستن،
 ئه وانه پيايى و روپامايى بو خەلکى ده کهن، زۆر كەم يادى خوا ده کهن. مُذَبِّذِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَوْلَاءِ
 وَلَا إِلَى هَوْلَاءِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا ١٤٣ ئه وانه گيريان خواردووه له و نیوانه دا، نە ئە وهى
 پاڭ بدهن بە ئيەندارانه وە، نە ئە وهىشە پاڭ بدهن بە كافرانه وە، هەر كەس خوا (بەھۆى نالەبارى خويه وە) گومراي
 بکات، ئە وە هەرگىز ناتوانىت رېيازىكى راست و رېگارى بو بدۇزىتە وە. يَأْتِيَهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَخِذُوا

الْكَفِرِينَ أُولَيَاءٌ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَتُرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا ﴿١٤﴾ ئەوانەي گەلەكەن بى باوهەران مەكتەپىنە يارو ياوەرى خۆتان لەجياتى ئىمانداران، ئايادەتەنەوەيت بە دەستى خۆتان بەلگە يەكى ئاشكرا بىدەنە دەست خوا لەسەر خۆتان. **إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الْدَّرِكِ الْأَسْقَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ**
لَهُمْ نَصِيرًا ﴿١٥﴾ بەراستى دوورپۇوهكان لە چىنى ھەرە خوارى ناو دۆزەخдан و ھەرگىز بۇ ئەوان پشتىۋاتىكت دەست ناكەويت. **إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَأَعْتَصَمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ**
الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتِ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا ﴿١٦﴾ جەڭلەوانەي گەلەكەن بەرداشتنىدا كەن دەتكەن و بەتەواوې دىن و ئايىنان ساغ كەن دەتكەن و بەرداشتنىدا كەن دەتكەن و بەتەواوې دىن و كارونىيەتىان چاك كەن دەتكەن و دەستىيان بەئايىنى خواوه گەرتۈوه و پەيپەرى بەرداشتنىدا كەن دەتكەن و بەتەواوې دىن و ئايىنان ساغ كەن دەتكەن و بەرداشتنىدا كەن دەتكەن و (لەگەل ئەواندا حەشر دەكىن)، بىيکومان لەئاينىدەدا خوا پاداشتى زۇرۇ بى سنور دەبەخشىت بەئىانداران. **مَا يَفْعَلُ اللَّهُ بِعَذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَعَامَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلِيهِما** ﴿١٧﴾ خوا چ بىپۈستىكى بەسزىدانى ئىيە ھەيە؟ ئەگەر شوکارانە بېزىرو سوپاسكۈزارىن و ئىيان و باوهەرى دامەزراوتان ھەبىت، خوايش ھەمېشەو بەرداوام سوپاسكۈزارى بەندە چاكەكانىتى و زاناو ئاكايە پېيان. **وَ ج ٦ لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهَرُ بِالسُّوءِ مِنَ الْقَوْلِ إِلَّا مَنْ ظَلِيمٌ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا عَلِيهِما** ﴿١٨﴾ بىيکومان خوا ھەز ناكات لە قىسىمىن و نابەجى و ناو ناتورە وتن و جىنۇدان، مەگەر كەسيك سىتمەن لېتكراو بىت، خوا ھەمېشەو بەرداوام بىسەرە زانايە. **إِنْ تُبَدُّوا خَيْرًا أَوْ تُخْفُوهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا** ﴿١٩﴾ ئەگەر كەدارو گوفتارو بەخشى خۆتان ئاشكرا بىكەن يان بىشارنەوە، ياخود چاپۇشى لە ھەلەو گوناھىك بىكەن، ئەو بىيکومان خوا ھەمېشەو بەرداوام لېخۇشبووه بەدەسەلاتىشە. **إِنَّ الَّذِينَ يَكُفِرُونَ بِاللَّهِ وَرَسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرَسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِعَضٍ وَنَكُفُرُ بِعَضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَخَذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَيِّلًا** ﴿٢٠﴾ بىيکومان ئەوانەي باوهەر بە خواو پېغەمبەران ناھىئىن و دەيانەوەيت جىاوازى بىكەن لە ئىوان خواو پېغەمبەرەكانىدا (گوايە باوهەريان بەخوا ھەيە بەلام باوهەريان بەپېغەمبەران نىيە)، (ياخود (دەلىن: باوهەر دەھىتىن بەھەندىك لە پېغەمبەران و باوهەر بەھەندىكىان ناھىئىن و دەيانەوەيت لەو ئىواندا رېكە و بەرنامىيەك بۇ خۆيان بەدەست بېتىن... **أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا** وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِينًا ﴿٢١﴾ ئا ئەو كەسانە بەراستى ھەر بى باوهەن و بۇ بى باوهەران سزايدەكى سەر شۇرۇكەرمان ئاماذهەردە. **وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِهِمْ**

أَجُورُهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا ١٥٣ ئەوانەي باوهەريان بە خوا و پىغەمبەرەكانى هىنناوه و هىچ جۆرە جياوازىيەكىان نەكىدووھ لە تىوان هىچ كاميانداو باوهەريان بە هەموو يان ھەيە، ئا ئەوانە لە ئايىندەدا خواى كەورە پاداشتى خۆيان دەداتى، خواى كەورەش ھەمىشە و بەردەوام لىخۇشبوو مېھرەبانە (بۇ باوهەداران). **يَسْعَلُكَ**

أَهْلُ الْكِتَابِ أَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِّنَ السَّمَاءِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى أَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ
جَهَرَةً فَأَخَذَتْهُمُ الصَّاعِقةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ أَتَخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ فَعَفَوْنَاهُمْ عَنْ ذَلِكَ

وَعَاتَيْنَا مُوسَى سُلْطَنًا مُّبِينًا ١٥٤ ئەي محمد (صلی الله علیہ وسلم) خاوهنانى كىتىپ داواي ئەمەت لىيەكەن كە لە ئاسەنەوە كىتىپنىكىان بۇ دابەزىيەت، جا ئەوانە بەراستى داواي لەوە كەورەتريان لە موسا كەد، وتيان: دەمانەویت خومان بەئاشكرا نىشان بدهىت، ئەسا ھەورە بروسكەيەك لىيدان لە سەرئەنجامى ئەو سەتمە نارەوايەو (ئەو داخوازىيە نادروسەياندا) كەچى لەھەودوا گوئىرەكە پەرسىيانىكەد لە دواي ئەو ھەموو بەلگە و موعجزە ئاشكرايانە كە بۇيان ھات، جا لەھەشيان خۆش بۇوین و بەلگە و موعجزە و بەرناھى ئاشكرامان بەخشى بە موسا (تا رىنفووپيان بکات). **وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الْطُّورَ بِمِيشَاقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمْ أَدْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي الْسَّبِّتِ**

وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِّيقَاتًا غَلِيلًا ١٥٥ بۇ چەسپاندىن و وەرگرتى پەيانە كە كىتىپ (طور) مان بەرز كەدەوە بەسەريانداو پېيان وتن: كە لە دەروازە شارى (قدس) ھەوە بەسۈزدەوە پېچنە ژورەوە (ھەروەھا فرمانمانداو) وتنان: لە رۆژانى شەماندا دەستدرېزى مەكەن و (راوه ماسى مەكەن، بۇ ئەو مەبەستە) پەيانىتىكى توندو بەھىزمان لىۋەرگرتەن. **فَإِمَا نَقْضِيهِمْ مِّيشَاقِهِمْ وَكُفَّرِهِمْ إِعْيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلِهِمْ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَقُولِهِمْ**

قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفُّرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا ١٥٦ ئىنجا بەھۆى پەيان شەكەندىنیان و بى باوهەريان بەئايەته كانى خوا كوشتنى بەناھقى پىغەمبەران لەلايەن ئەوانەوە و ئەو قىسىمەشيان كە دەلىن دلى ئىمە داخراوە و بەرگى پېۋەيە (مەبەستيان ئەوەيە كە ئامادەنин گوئى بۇ ھىچ راستىيەك بىگرن، خوا خەشمى لىيگرتەن و نەفرىنى لىيىكەن) نەخىر بەو جۆرە نىھ كە ئەوانە دەيلىن، بەلگو خوا مۆرى ناوه بەسەر دل و دەروونياندا بەھۆى بى باوهە بۇونيانوھ، جا ھەر بۇيە كەمىكىان نەبىت باوهەناھىن. **وَبِكُفُّرِهِمْ وَقُولِهِمْ عَلَى**

مَرِيمَ بُهْتَنَا عَظِيمًا ١٥٧ ھەروەھا خوا رېلىيان بەھۆى بى باوهە بۇون و ئەو بوختانە كەورەيە كە بۇ مەريەم ھەلىان بەتس... **وَقُولِهِمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى أَبْنَ مَرِيمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ**
وَلَكِنْ شُيَّةٌ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أَخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتِّبَاعُ الظَّنِّ وَمَا

قَتَلُوهُ يَقِينًا ١٥٨ بەھۆى ئەو قىسىمەشيان كە دەيانوت بە راستى ئىمە مەسيح پىغەمبەرى خوا عيسى كورى

مه ریه مان کوشتووه، که چی له راستیدا نه کوشتوویانه و نه له قهnarه و خاچیانداو، به لکو لییان تیکچووه و (کسیکی تریان کوشتووه له بری ئهو)، به راستی ئهوانه که بیرو بوجوونی جیاوازیان له و کیشیه يهدا هه يه، خوشیان له گوماندان تیایدا و ئهوانه هیچ زانستیه کی راستیان نیه له و باره يه و، جگه له شوینکه وتنی گومان نه بیت و به دلنيایي وه (دهلین) که نه يانکوشتووه و بؤیان نه کوزراوه. **بَلْ رَفَعَةُ اللَّهُ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا** ۱۵۴ نه خیر، به لکو خوا به رزی کرده وه بؤ لای خوی، خوا هه ميشه و به رده وام بالاده ست و دانایه. **وَإِنْ**

مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا ۱۵۵ هیچ که سیک نیه له خاوهنای کتیب، که باوهر نه هینیت به عیسا پیش ئه وهی گیانی دهرچیت، به لکو سویند به خوا هه ر باوهر ده هینیت پیش مردند (له سه رهمه رگدا په رده له سه ر چاویان لاده دریت و گهانیک راستی دهد که ویت بؤیان، ياخود کاتیک عیسا داده به زیت گاورو جووه کانی ئه و کانه باوهری دروستی پیده هین) و له روزی قیامه تیشدا شایه ته به سه ریانه وه (که ئهوانه گومرا بعون، خویان گومرا بعون و ئه م کاتی خوی هه ریکه هی راستی نیشانداون). **فَبِظُلْمٍ مِّنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَمَنَا عَلَيْهِمْ طَيِّبَاتٍ أُحِلَّتْ لَهُمْ وَبِصَدَّقَاتٍ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا** ۱۵۶ به هوی زولم و سته میک له لاین ئهوانه که بعونه ته جوو و به هوی ئه وهی که زور کوسپیان ده خسته به ریازی خوا، ئیمه هندیک نازو نیعمه تمان لی حرام کدن که پیشتر بؤیان حه لال بwoo..

وَأَخْذِهِمُ الْرِّبَأً وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَطْلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكُفَّارِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ۱۵۷ هه رو هها به هوی سوو خوریانه وه که به راستی لییان حرام کرابوو و به هوی ئه وه شه وه که مالی خه لکی به نارهوا ده خون (هندیک شتی تری حه لامان لی حرام کدن)، بیکومان بؤ ئهوانه يان که بی باوهرن سزا يه کی به پیشمان ئاماده کردووه. **لَكِنِ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ**

مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الْزَكُوةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ سَنُوتِيهِمْ أَجْرًا ۱۵۸ به لام ئهوانه يان که له زانستی و زانیاریدا روجوون، هه رو هها ئیانداران (له وانیش و له ئیمه يش)، باوهر ده هینین به وهی بؤ تو رهوانه کراوه و به وه ش پیش تو رهوانه کراوه، به تاییه ت ئهوانه که به چاکی نویزه کانیان به درو شمه کانه وه ئه نجام دهدن و زه کاتیش دهدن، باوهريشیان به خواو به روزی دوایی هه يه، ئا ئهوانه له ئاینده يه کی نزیکدا پاداشتی گهوره و نی سنوریان دهده ينه وه. **وَإِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ**

وَالنَّبِيِّنَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُوبَ وَرُونَسَ وَهَرُونَ وَسُلَيْمَانَ وَءَاتَيْنَا دَاؤِدَ زَبُورًا ۱۵۹ به راستی ئیمه (وحي) او نیکامان بؤ تو ناردووه هه وه کو

چون (وحی) و نیگامان بُو نوح و پیغه‌مبه‌رانی دوای ئهو ناردووه، هه‌روه‌ها (وحی) و نیگامان ناردووه بُوئیراهیم و ئیسماعیل و ئیسحاق و یه‌عقوب و (ههندیک) له کوراپی دهه رهاتی یه‌عقوب و عیسا و ئه‌یوب و یونس و هاروون و سوله‌یان، زهبوریشمان به داود به‌خشیووه (کتیبیک بووه زوربه‌ی ته‌سبیحات و ستایشی په‌روه‌ردگار بووه). **وَرُسُّلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلٍ وَرُسُّلًا لَمْ نَقْصُصْنَاهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى**

تَكْلِيمًا ۱۶۴ بیکومان به‌سەرهاتی ههندیک له پیغه‌مبه‌رانان بُو گیراپیته‌وه، به‌سەرهاتی ههندیکی تریشمان بُو نه گیراپیته‌وه، به‌راستی خوای گهوره خۆی له‌گەل موسادا گفتگوگوی یه‌کسەری و راسته‌وخۆی ئەنجامداوه.

رُسُّلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لَتَّلَأَ يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةً بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا ۱۶۵

پیغه‌مبه‌رانان (رەوانه کدووه) که مژده‌دەرن (بە ئینداران) و ترسینەرن بُو (یاخیه‌کان)، تا خەلکی هیچ به‌لگەیه‌کیان به‌دەسته‌وه نەمینیت (لەسەر بى دینى و ياخى بۇونیان) دواى ئەوهى خوا پیغه‌مبه‌رانى بُو رەوانه کدوون، بیکومان هەمیشەو بەردەوام خوا بالادهست و دانا يە. **لَكِنَّ اللَّهُ يَشَهُدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ وَ**

يَعْلَمُهُ وَالْمَلَائِكَةُ يَشْهُدُونَ وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا ۱۶۶ ئەی محمد (صلی الله علیه وسلم)، هەرچەندە ئەو خەلکە باوهەرت

پیناکەن) بەلام خوا خۆی شایهتە لەسەر ئەو قورئانەی کە رەوانەی کدووه بۆت، بەئاگادارى و زانیارى خۆیشى رەوانەی کدووه، فريشته‌کايىش شایهتى دەدەن (لەسەر ئەوهى، هەرچەندە) خوا خۆی بەسە بُو ئەو شایهتىيە.

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا ضَلَالًا بَعِيدًا ۱۶۷ به‌راستی ئەوانەی کە بى باوهەر بۇون و رېیازى بى باوهەریان گرتۇتەبەر و بەربەستىشيان دانا لەبەردەم رېیازى خوادا (بەشىنەبى و نەرم و نىانى)، بیکومان ئەوانە گومرا بۇون و لە راستى زۆر دوور كەتوونەتەوه. **إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ**

يَكُنْ اللَّهُ لِيغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيْهُمْ طَرِيقًا ۱۶۸ به‌راستى ئەوانەی کە بى باوهەر بۇون و سەتمەميان کدووه خوا

نه يوپىستووه لىيان خۆش بىت، هيدايات و رېتىويشيان بکات بُو پېیگە و رېیازىك (کە سوودى لىيەرېگەن)...

إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَلَدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا ۱۶۹ **يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ أَرْرَسُولٌ**

بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَإِمَانُوا خَيْرًا لَكُمْ وَإِنْ تَكُفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ

عَلِيمًا حَكِيمًا ۱۷۰ ئەی خەلکىنە به‌راستى لەلايەن په‌روه‌ردگار تانەوه پیغه‌مبه‌رېكتان بُو هاتووه بەھەق و

راستى، دە ئىۋەش ئيان و باوهەری پى بەيىن، ئەو چاکترە بۆتان، خۆ ئەگەر باوهەر نەھىن، ئەو دلىيانىن کە

ھەرجى لە ئاسماڭان و زەویدا ھەيە ھەر خوا خاوهنىانە (ئاتاچى ئىمانى ئىۋە نىيە)، چونكە خوا هەمیشەو

بەردەوام زاناو دانا يە. **يَأَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُبُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ**

عِيسَى أَبْنُ مَرْيَمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَلِمَتُهُ وَالْقَدِهَا إِلَى مَرِيمَ وَرُوحٌ مِنْهُ فَأَمْنَوْا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ أَنْتُهُوا خَيْرًا لَكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ وَأَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَهُ وَمَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي

الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا ﴿١٧﴾ ئەم خاوهنانى كتىپ زىادەرىسى مەكەن لە ئايىھەكتاندا، جىڭە لە حەق و رېاستى هيچى تر بە دەم خواوه مەلىن، بەراستى مەسيح، عيسىي كورى مەرييەم جىڭە لهەدى كە فرستادەن خوايىھ (شىئىكى تر نەبووه)، لە دايىك بۇونەكەن بە فەرمانى خوا بۇوه كەلە مەرييەمدا (بەرجهستە بۇو)، عيسىي رپوح و گيائىكى (تايمەتىيە) لە لاين خواوه بە خىشراوه، دە ئىتىر باوهى دامەزراو بە خوايىتى خواوه بېغەمبەرانى بېتىن، هەركىز مەلىن خوا سيانە (لەو گوفتارە نابەجى يە) واز بېتىن چاكتە و قازانختانە، چونكە بەراستى خواتەنە يەك تاكە خوايىھ، پاڭ و يېڭىردو دوورە لهەدى كە مندالى بىت (بۇختانى ناقۇلائى وا، چۆن دەكەن)؟!؟ هەرجى لە ئاسمانەكان و هەرجى لە زەویدا ھەيە ھەموو ئەم خاوهنىانە، يېڭىمان خوا بەسە كە بە دېيىنەرو سەرپەرشتىيارى (دروستكراوانى بىت). **لَنْ يَسْتَنِكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِّلَّهِ وَلَا**

الْمَلَائِكَةُ الْمُقَرَّبُونَ وَمَنْ يَسْتَنِكِفَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرُ فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا ﴿١٨﴾ هەركىز مەسيح لارى لهەن يە كە بەندە خوا بىت، ھەروەھا فريشتنە نىزىكە كانىش، جا ئەمەدى لارى و سەرپېچى بىلات لە پەرسىنى خوا خۆى بەزلى بىت، ئەمە (با دلىيابىت) ھەمووان لە ئايىدەدا لاي ئەم زاتە دەبىت كۈبىنەو (بۇ لېپرسىنەو). **فَآمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّلِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَآمَّا الَّذِينَ أَسْتَنَكُفُوا وَأَسْتَكْبَرُوا فَيَعْدِبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا**

جا ئەم كاتە) ئەوانەي كە باوهىيان ھىناوه و كاروکىدەوە چاکە كانىان ئەنجامداوه، ئەم خوا بە تەواوى و بەچاڭى پاداشتە كانىان دەداتەوە و لە فەزىل و بەخشىنى تايىھەتى خۆى بۇيان زىادىش دەكات، بەلام ئەوانەي سەرپېچى و لارىان كەدووه و خۆيان بەزلى زانىووه، ئەمە خوا سزايى زۆر بەئىشيان دەدات، ئەوسا بېجىگە لە خوا كەسىكىيان دەست ناكەويت كە پشتىوانىانلى بىلات و سەريان بخات (ئەلبەته ئەم زاتەش بەزەي پىياندا نايەتەوە). **يَأَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَنٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا** ﴿١٩﴾ ئەم خەلکىنە بەراستى لە لاين پەروردىگارتانەو بەلگەو نىشانە ئاشكراتان بۇ ھاتووه (كە محمد بېغەمبەوە (صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ) و نۇورو رووناكيەكى ئاشكاراشمان بۇ دابەزاندۇون (كە قورئان)ھ. **فَآمَّا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَأَعْتَصَمُوا بِهِ**

فَسَيُدْخِلُهُمْ فِي رَحْمَةٍ مِنْهُ وَفَضْلٍ وَيَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا ﴿٢٠﴾ جا ئەوانەي باوهىيان بە خوا ھىناوه و شويىنى بەرنامه كەنە كەمەتوون، ئەمە لە ئايىدەيەكى نىزىكدا خوا دەيانخاتە ژىر سايىھى فەزىل و رەحمەتى تايىھەتى

خوّیه و هیدایه و ریمودیان دهکات بُو لای خوّی له پیگهی پیازیکی راست و دروستهوه. **يَسْتَفْتُونَكَ**
قُلْ أَللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ إِنْ أَمْرُؤًا هَلَكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفُ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرِثُهَا
إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتَا أُخْنَاتِينِ فَلَهُمَا الْشُّلَاثَانِ مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلذَّكَرِ
مِثْلُ حَظِّ الْأُنْثَيَيْنِ قُبَيْلُ أَللَّهُ لَكُمْ أَنْ تَضِلُّوا وَأَللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ۷۶ ئهی محمد ﷺ داوای
 فتوات لیده کهن دهربارهی (کلاله) که بریتی يه: له کهسیک باوک و نهوهی نهیت، تووش بلی: خوا وهلامتن
 دهداتهوه له و بارهیوه، ئهگهر کهسیک (پیاویک) و هفاتی کردو مندالی نهبوو، ههر تنهنا خوشکیکی ههبوو،
 ئهوه نیوهی سامانه کهی بُو ئهوه (نیوه کهی تریشی ده خریته دارایی گشتی يهوه ئهگهر ههیت و ئهگهر نهبوو له
 به رژه وندیه کی گشتیدا به کار دههینزیت)، (به لام ئهگهر مردووه که ئافرهت بُوو) ئهوا برآکهی ههموو میراتیه کهی
 دهبات، ئهگهر ئافرهته که مندالی لهدوا به جی نه ما بُوو، (خو ئهگهر پیاووه مردووه که) دوو خوشکی له دوا به جی
 مابُوو ئهوه دووبهش له سئی بهشی ئهوهی به جی هیشتووه بُو ئهوان دهیت، خو ئهگهر میراتگران پیاوان و
 ئافرهتان بُوون ههموو یشیان له خوشک و برا پیکهاتبُوون ئهوه بُو نیرینه يه کیان ئهندازمی بهشی دوو میینه ههیه،
 خوای گهوره ئهم شستانه تان بُو رُوون دهکاتهوه نهوه کو سرگه ردان بین، خوای گهورهش به ههموو شتیک زانا یه.